

Déli Hírlap

Kedactia și administrația:
TIMȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

Európa puskaporos hordója

volt valamikor a Balkán. A nemzeti öntudatra ébredt és feltörekvő népek elégedetlensége volt az a szikra, amely állandóan robbanással fenyegetett és szakszor fel is robbantotta ezt a puskaoros hordót. A török hódítási vágy, amely egykoron Bécs kapuit is fenyegette és uralmát csaknem két évszázadon át kiterjesztette az akkori Magyarországra, a Balkánon tovább élt és románokat, szlávokat, bolgárokat, görögöket, macedónokat akart igája alatt tartani. Kiseb-nagyobb fejedelemségek egyesültek a vérségi kapcsolatok jogán, egymásután lerázták magukról a muzulmán fenhatóságot, a két balkáni háboruban óriási véráldozatot hoztak a szabadság eszméjéért, de a török teljes kiszorítása tulajdonképpen csak a világháború árán sikerült. Ugyanakkor kiszorultak a Habsburgok is és a balkáni országok megkezdheték végleges berendezkedésüket az önálló állami életre. A háborus vér- és területvesztések miatti elkeseredés, továbbá az évszázadokon át más és más uralom alatt élt népeknek egyszóval állam határai közötti és változott fenhatóság alatti egyesítése természetesen nem mehetett végbe simán. Belpolitikai nehézségek mutatkoztak itt is, ott is és a néposzoportoknak egymás-melletti elhelyezkedése még nem hozhatta meg azt a nyugalmi állapotot, mely régi államhatárok között élő népeknek sajátja. Ehhez járult még a békeokmányok által okozott nyugtalanság és bizonytalanság, mely védszövetségekbe tömörített egyes államoszoportokat. A védekezésre való szövetkezés nyújthat biztonsági érzetet, de nem jelenti egyben az érdekazonosság alapuló építomunkát. Ilyen szövetés volt a kisántant, mely meghatározott céllal alakult és amikor az ok, mely életre hívta megszűnt, elvesztette létjogosultságát. Ez szinte matematikai pontossággal előre kiszámítható volt és a feleslegessé válás időpontja akkor vetette előre árnyékát, mikor a kisántant mellett megalakult a balkáni államok szövetsége. Amilyen mértékben vesztett a kisántant jelentőségéből, ugyanolyan mértékben növekedett a balkáni szövetség sulya. A balkáni szövetség sulyát az adja meg, hogy egymás mellett élő, egymásra utalt nemzetek, illetve államok között létesült és célkitűzése nem a védekezés, hanem a közös gazdaságpolitikai érdekek szolgálata.

Az érdekeknek ezt a közösségét évről-évre erőteljesebben hangsúlyozza ki a balkáni szövetségben tömörült államoknak értekezlete. Ezt tette a most Bucurestiben lefolyt konferencia is. És hogy a valóságban mennyire megvan az érdekeknek ez a közössége, azt misem tanúsítja inkább, mint a bolgár miniszterelnökök nemrégiben tett nyilatkozata. Eszerint Bulgáriának még vannak elintézni való ügyei, de eleve tiltakozik az ellen, hogy ezekben idegenek szóljanak bele. Tudva tudják, hogy minden állam és minden nemzet maga szolgálhatja legigazabban és legönzötelebbül érdekeit és ha idegenek szólnak bele, akkor ez nem történik önzés nélkül. A nemzetközi életben sincsen semmi ingyen és a más mellett való kiállás rendszerit a saját maga érdekében való állásfoglalást jelenti elsősorban. Ezért utasít vissza Bulgária minden idegen beavatkozást és ezért akarja a maga útját jární mások járszallagja nélkül. A közös érdekek felismerése megvan és ettől már csak egy lépés, hogy a való élet követelményeinek megfelelő megegyezés létesüljön. Ez van készülöben Bulgáriával kapcsolatban is és ha sikerül a ma még semmi levő ellentéteket kiküszöbölni, nincsen semmi akadály, hogy a balkáni szövetségnek minden balkáni állam tagja legyen.

Anglia megnyeri a fegyverkezési versenyt

Chamberlain újabb nagy beszéde a biztonság megszilárdításáról. Berlinben visszahatást keltettek Daladier legutóbbi kijelentései

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök Blackburn városában a konzervatív párt gyűlésén felszólalt és beszédében többek között a következőket mondotta:

— Ha meggondoljuk, hogy óriási honvédelmi kiadásainkat kizárólag saját erőforrásainkból fedezzük, a birodalom tagállamainak és a birodalomon kívül szövetségeseinknek és barátainknak hozzájárulása nélkül, akkor átérzhetjük Shakespeare szavait: „Jöjjön bár ellenségül az egész fegyveres világ, vissza fogjuk verni”. Véd-erő költségvetésünk szédületes számai bizonyítják pénzügyi forrásaink gazdagságát, amelyek segítségével ezeket az óriási kiadásokat a hitelbe vetett bizalom megrendülése nélkül fedezhetjük. Legfőbb vágyam, hogy megérhessen a biztonság és bizalom olyan megszilárdulását, hogy azok fenn tarthatók legyenek és azt hiszem, hogy mihamlabb biztosítható lesz a bizalom jelentékeny megerősítése, hozzá láthatunk az álta-

lános megegyezés útján való leszerelés megvalósításához.

Londonból jelentik: Chamberlain tegnapi beszédével élénken foglalkoznak az angol lapok és megállapítják, hogy Nagybritannia olyan anyagi fölényben van, hogy a fegyverkezési versenyt feltétlenül megnyerheti. Bizonyos kormányok, amelyek ezt a fegyverkezési hajszát abszurdumnak tartják, rendkívül csalódni fognak.

Angol diplomáciai körökben megerősítik azt a hírt, hogy von Dirksen, Németország londoni nagykövete és lord Halifax angol külügyminiszter hosszabb tanácskozásokat folytattak, amely alkalommal

megvizsgálták az általános nemzetközi helyzetet.

Von Dirksen pénteken utazik Berlinbe, ezért látta szükségesnek, hogy elutazása előtt eszmecserét folytasson Anglia külügyminiszterével.

Éles német bírálat Daladierről

Párisból jelentik: A hétfői minisztertanácsnak egyedüli célja lesz, megvizsgálni a Franco-kormány elismerése körüli helyzetet. Nehéz lenne megállapítani, hogy a francia kormány már hétfőn határozta ebben az ügyben és megbízottat küldene Burgosba, ennek lehetősége azonban valószínű. A mai nap folyamán Daladier miniszterelnök és Bonnet külügyminiszter hosszasan tárgyaltak ebben az ügyben. Bonnet külügyminiszter ugyancsak eszmecserét folytatott az angol nagykövettel is.

A Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz Daladier miniszterelnöknek Washington György ünnepélye alkalmából elmondott beszédével foglalkozva megállapítja, hogy

a francia miniszterelnök beszéde rossz benyomást keltett Németországban.

Csodálkozásának ad kifejezést az, hogy Daladier miniszterelnök kihangsúlyozta az Egyesült Államok és Franciaország közötti szövetséget, amikor éppen Amerikából indultak el néhány nappal ezelőtt a németellenes támadások.

— Azt hittük, — írja a lap — hogy Da-

ladier miniszterelnök előharcsa a jó szomszédi viszony megeremtésének és most arról az országról és annak elnökéről nyilatkozik így, ahol arra törekednek, hogy zavart keltsenek és megrontsák a Németország és a nyugati demokráciák közötti kialakulófélben lévő jóviszonyt.

BÉKETALÁLKOZÁS KESZÜL STREZABAN

Párisból jelentik: A Le Journal római tudósítója jelenti, hogy minden cáfolat ellenére bizonyosra vehető, hogy néhány napon belül nemzetközi találkozás lesz Strezabán. A Duce kíséreti, akik mindenhová vezetik, már megkapták az utazásra szóló parancsot.

AMERIKA HÁROM ÉVEN BELÜL 12.000 REPÜLŐGÉPET ÁLLÍT ELŐ

Washingtonból jelentik: Arnold tábornok, az amerikai léghaderő parancsnoka kijelentette a szenátus bizottsága előtt, hogy három éven belül az Egyesült Államok évente tizenkétezer repülőgépet képesek előállítani.

Példamutató a balkáni szövetségnek ez a lépésről-lépésre való kiépítése. Szomorúan láttuk a háborút követett években, hogy mennyi energia és erő fecsérlődött el abban a harcban, melyet gazdaságilag és földrajzi fekvésüknek fogva politikailag is egymásra utalt államok folytattak egymás ellen ahelyett, hogy becsülettel összefogással igyekeztek volna egymás számára a létfeltételeket megeremteni és megkönnyíteni. A Duna-medence államaira gondolunk, amelyekhez a balkáni szövetség országainak nagyobb része is tartozik. A politikai és gazdasági szembenállás folytán kifejlődött autarchikus törekvések mérhetetlen károkat okoztak ezen államoknak, a milliók számára megnehezítették a létfentartást, a munkanélküliség ezreit és ezreit termelték ki és a közületek kényszerűleg olyan terhekbe vállaltak, melyeket megszüntetni nemzedékek munkájára lesz szükség. A balkáni államok úgy a háboruban, mint a háború után is sokáig ellenségesen állottak egymással szemben, de győzött bennük a jobb belátás és azokat az erőket, amelyeket eddig egymás ellen játszottak ki, a közös érdekek szolgálatába állították és elindultak a szebb és nyugodtabb jövő felé vezető uton.

Önkéntelenül felmerül a gondolat, hogy amit a balkáni államok meg akartak és meg tudtak csinálni, lehetetlen-e a dunai medencében elterülő országok számára? Geográfiai helyzetük, természeti adottságaik szinte parancsolóan egymásra utalják őket és az ellentétek sem olyanok, hogy azokat méltányossággal, jóakarattal és igazságérzettel el nem lehetne intézni. Láttuk a távolabbi és legközelebbi multban is, hogy a kis államok ellenállása a nagyhatalmakkal szemben platonikus jellegű csak és kiszolgáltatottjai a nagyobbaknak és erőseknek. Ezt a könnyen kihasználhatóságot csak a szövetkezés szüntetheti meg. Ezt a tudat érlelte meg a balkáni államok szövetségének eszméjét és ez fogja arra kényszeríteni a többi dunai államot is, hogy a védekezésnek módját hasonló alapon megtalálják. Több évtizedes álom a középeurópai egyesült államok ideája; a balkáni szövetség utmatató. Európa egykori puskaoros hordójából eltávolították a robbanó anyagot, a Duna-medencében még mindig veszedelmes szikrák pattognak. Vajjon mikor érik a helyzet annyira, hogy a szembenállásból egymásmellé-állás legyen valamennyi dunai nép javára és boldogulására?

Egyszer fent, egyszer lent . . .

Volt alpretektus és főszolgabíró a börtönben várja sikkasztási bűnperének főtárgyalását

A temesvári büntetőtábla tárgyalótermében tegnap délelőtt Pop Eugen dr. táblabíró elnökletével folytak a tárgyalások. A tárgyalóterem ajtajára kifüggesztett tárgyalási rendben sok név szerepelt. Ezek között volt Dobay Gábor neve is és mellett a vád megjelölése: sikkasztás. A vádlott az egyik padban ülve, fegyőr kíséretében várta, míg rá kerül a sor. Alik a vádlott kopott és gyűrött barna öltönyét, kopaszra nyírt fejét és arcán az élet gondjai által szánott mély barázdákat látták, nem gondolhatták arra, hogy

Dobay Gábor valamikor újszólóvaln egy egész megyének parancsolt

és később, mint főszolgabíró, hatalmas úr volt a járásban. Ez csak akkor derül ki, amikor Pop Eugen dr. elnök a vádlott személyi adatai iránt érdeklődött.

A kérdések között szerepelt az is, hogy milyen iskolai képzettsége van?

— Jogi és államtudományi doktorátusom van!

— Volt a meglepő válasz.

— Foglalkozása?

— Nyugdíjazott főszolgabíró lennék, de nem kapok nyugdíjat, — mondta a vádlott, majd hozzáfűzte:

— 1924-ben Kolozsvárott delegált subprefektus is voltam!

Dobay Gábor dr. tehát még néhány év előtt nagy úr volt, elegánsan öltözködött, de a sors alaposan elbánt vele, mert

most szuronyos fegyőr állott mögötte a tárgyaláson.

Az iratokból kiderült, hogy az aradi törvényszék az elmúlt évben egy évi fogházra ítélte közpénzek sikkasztása miatt. Azzal vádolják, hogy még 1931—1934-ben, amikor Pécskán főszolgabíró volt, az állatjáratok átirásából befolyt

ötvenezer lejt nem fizette be az aradi mezőgazdasági kamara pénztárába, hanem a pénzt a saját céljaira fordította.

Az ítélet ellen fellebbezést jelentett be és így került ügye a temesvári tábla elé.

A vádirat ismertetése után Dobay Gábor dr. arra kérte a bíróságot, hogy hallgassák meg védekezését:

— Valamikor magasrangú tisztviselő voltam, érthető tehát, ha most, fegyőrrel a hátam mögött izgatott és elfogódott vagyok. Kérem, legyenek türellemmel irántam és adjanak időt arra, hogy mindezt elmondhassak.

Dobay Gábor dr. aztán elmondotta, hogy

az aradi törvényszék még 1935-ben sikkasztás miatt hat hónapra ítélte.

Amikor a tárgyalást Aradon megtartották, már nyugdíjban volt, de az ítélet miatt csak két hónapig kapott nyugdíjat. Akkor megvonták azt tőle. Ez borzalmas csapást jelentett számára, mert ehogyan sem tudta megélni magát, biztosítani és

családjával együtt mindig mélyebbre került.

Bejárta Erdély minden nagyobb városát, lakhelyét három-négy hónaponként változtatta és már ezért sem találták meg az idezések. A hat hónapos büntetés miatt köröztek, majd letartóztatási parancsot adtak ki ellene. Végre az elmúlt évben megtalálták és

decemberben be kellett vonulnia a fogházba

a büntetés kitöltése végett. Amikor ezt elmondotta, utalt arra, hogy a múlt évben is tulajdonképpen a régi ügye miatt ítélték távollétében fellejt és így egy és ugyanazon ügy miatt kétszer is elítélték. Ennek igazolására kérte a bíróságot, hogy szerezze be az első iratesemot.

Az ítélőtábla helyt adott a kérelemnek, elrendelte az iratesemotnak az aradi törvényszéktől való beszerzését és a főtárgyalást március elsejére tűzte ki. Az egykori subprefektus és főszolgabíró mély meghalással köszönte meg a bíróság jóakarátát és aztán a megtört, szomorú ember a fegyőr kíséretében elhagyta a tárgyalótermet . . .

Daladier: Minden területi követelést visszautasít Franciaország

A Franciaország elleni támadásra Amerika is felkészül — mondotta a párisi amerikai klub elnöke

Párisból jelentik: Daladier tegnap a windsori herceggel, az Egyesült Államok nagykövetségével, Bonnet külügyminiszterrel és Gamelin tábornokkal együtt résztvett a párisi amerikai klub bankettjén, amelyet Washington születésnapjának évfordulója alkalmával rendeztek. A klub elnöke beszédet mondott és kijelentette, hogy a Franciaországban lakó amerikaiak elítélik mindazokat a bírálatokat, amelyek abból az alkalomból hangzottak el, hogy az Egyesült Államok segítségét nyújtottak Franciaország újrafegyverkezésére.

Meg vagyunk győződve — mondotta az elnök — hogy Franciaország lesz az első, a melyet támadás fog érni és erre a támadásra mi, amerikaiak is, felkészülünk.

A szónok üdvözölte Bullit amerikai nagykövetet azért a közbelépéséért, amelyet a demokráta barátok érdekében tett. Ebben a pókerpártiban, amelyet jelenleg Európában játszanak, igen fontos „adut” volt ez a közbelépés.

Ezután Bullit emelkedett szólásra, aki a francia—amerikai barátságot élte és kijelentette, hogy Roosevelt politikája helyes.

Végül Daladier francia miniszterelnök emelkedett szólásra és a következőket mondotta:

— Ma egybegyűltünk azért, hogy Washington emléket idézzük — kezdte beszédét. — Gondolataink átrepülnek az óceánon és együtt emlékezünk azzal a néppel, amellyel annyira egynek érezzük magunkat. És miért van ez a szoros érzelmi összetartozás, azért, mert ha mi igent mondunk, az igent jelent és ha nemet mondunk, az nemet jelent. Az óceánon át is megértjük egymást, mert szabad népek vagyunk, akik ugyanazt a beszédet beszélik. Mi egyformán a béke biztosításáért harcolunk, mi az ellentétek áthidalásáért küzdünk.

Mindketten egy szentséget imádunk, amelyet tisztelhetnünk tartunk és ez a szabadság, az emberi jogok védelme.

Együtt munkálkodunk az emberi méltóság növe-

lése, az emberi szabadságjog biztosítása terén és azt kiáltjuk oda mindenkinek: „Ember, tiszteled az ember!” Követeljük, hogy az adott szót szentnek tartásuk, hogy tisztelgetet tanúsítsanak a gyenge előtt. Követeljük, hogy ne használjanak erőszakot, mert mi csak akkor ismerjük el jogosnak az erőszakot, ha az védelmi célokat szolgál.

— Szükségét érzem annak, hogy ebben a pillanatban még határozottabban kijelentsem a következőket:

Franciaország vissza fog utasítani minden területi követelést,

akár fenyegetés útján követelik, akár alattomos zsarolás által akarnak hozzájutni. Franciaország minden talpalatnyi vérátzatta földhöz ragaszkodik. Franciaország nem enged hozzávulni területéhez, amelyért anyai francia vér folyt. Franciaország a gyarmatokat szélesebb hazájának tekinti, ahol ugyanazok a szabadságjogok uralkodnak, mint az óhazában.

Április 30-ig minden vállalat köteles kifizetni alkalmazottai gázálarcát

Az összeget a munkásbiztosítónál kell befizetni és azt az alkalmazott 6 részletben fizeti vissza

Megírtuk, hogy a Monitorul Oficial január 30-án megjelent 24-ik számában közzétett rendeletörvény értelmében a köztisztviselők és magánvállalatokat kötelezik, hogy alkalmazottaik számára gázálarcot szerezzenek be. A rendeletörvényt és annak végrehajtási utasítását most küldötték meg a helyi betegsegélyző pénztárakhoz, a magán-, ipari- és kereskedelmi cégeknek ugyanis oda kell eljuttatni a gázálarc megrendeléseket. A törvény szerint a vállalatok legkésőbb április 30-ig kötelesek megrendelni a gázálarcokat és a mearendelési egyidejűleg le kell fizetniük a darabonkénti 600 leies vételárát is

Elbocsátható-e a véglegesített tanársegéd?

Jorgulescu Teodort, a temesvári műegyetem véglegesített tanársegédét 1937-ben miniszteri rendelet alapján törölték a főiskola tanárainak fizetési listájából azzal az indoklással, hogy nem fejt ki működését. A tanársegéd az erre vonatkozó miniszteri rendelet Tenchea Ion dr. ügyvéd után közigazgatási perrel megálmadta. A temesvári ítélőtábla, mint közigazgatási bíróság tegnap tartotta meg ebben az ügyben a tárgyalást, amelyen Tenchea Ion kifejtette, hogy a főiskolai oktatás szervezésére vonatkozó és 1937 márciusában megjelent törvény alapján véglegesített tanár csak fegyelmi uton mozdítható el állásából, mert a fizetési listából való törlése tulajdonképpen az állásából való elbocsátását jelentette. Hivatkozott arra, hogy Jorgulescu ügyvéd a fegyelmi bizottság 1937 november 10-én foglalkozott és akkor megállapította, hogy őrhábján kívül nem jelent meg az előadásokon. A fegyelmi bizottság megállapítását a miniszteriumba is felterjesztették, amely erre rendelte a felülvizsgálást. A főiskola fegyelmi bizottsága a múlt év februárjában másodszor is tárgyalta Jorgulescu ügyét és megerősítette az előző hozott határozatot. Ennek alapján az ügyvéd kérte a miniszteri rendelet érvénytelenítését, Jorgulescunak jogaiba való visszahelyezését és egyben az elmaradt fizetés kifizetését. A tábla a jövő héten hirdeli ki döntését.

A Temesvári Dalkör közgyűlése

méltoán folyt le ezen ötvenhat éves múltal bíró delegésülethez. Erhardi Péter elnöki megnyitóját Hernek József a titkári, Stix Károly a pénztári, Rohlik Ferenc az ellenőri és Sándor Rezső a gondnoki jelentést terjesztette elő. Azután Laposa Sándor korelnök levezette a tisztújítást, amelynek eredménye a következő: vednök Metzger Márton dr. prépostébanos diszelnökök Steiner Károly és Marossy Mátyás elnök Braun Dezső székesegyházi karnagy szerkesztő, társelnök Erhardi Péter, alelnökök Márton Pál és Schiff Béla, egyesületi orvos Márk Frigyes dr., kernasy Nuszil Aladár, titkár Hernek József, dalárelnök Eder Péter, pénztáros Stix Károly, ellenőrk Rohlik Ferenc és Szokob Ferenc gondnok Sándor Rezső, levéltárosok Kalmár Miklós és Binger Ferenc, zászlósok Kubitz Béla és Buluka Ferenc. A dalkör disztagjai Gokler Antal, Gruber Antal, Brebera Vencel dr., Trasser Miklós, Kovács Béla dr. és Nagy Károly, tisztelebeli tiszai Kovács István, Aszner Károly, Laposa Sándor, idősebb Horváth Imre, Richnovszky Antal, Schmidhauer József, Szeletra József és Kaszner Oszkár.

A Vatikán felkészült a március elsején kezdődő pápaválasztásra

Rómából jelentik: A Vatikánvárosból érkező hírek arról számolnak be, hogy a bíboros-kollégium tegnap azt a kérdést tárgyalta, hogyan biztosíthatják a konkáv tanácskozásainak teljes titokban tartását, nehogy a Sixtusikápolnából, ahol a szavazásokat fogják tartani, hírek szivárognak ki a szavazások folyásáról.

A szavazásnak ugyan teljes titokban kell maradnia

és mindenféle külső befolyástól mentesnek kell lenni.

A magyar képviselőház többsége kedvezően fogadta Teleky programját

Csak a szélsőjobboldal és a szociáldemokraták nem fogadták el a kormánynyilatkozatot. A külföldi sajtó rokonszenvenesen ír a magyar miniszterelnökről

Budapestről jelentik: A képviselőház ma délelőtti ülésén folytatták a kormánynyilatkozat feletti vitát. Elsőnek Zichy János gróf, mint a kereszténypárt vezére, ismertette állásfoglalását. Hangoztatta, hogy Teleky Pál gróf miniszterelnök tegnapi beszéde a legnagyobb mértékben hozzájárult a nemzet megnyugtatásához.

A beszéd közelebb hozta egymáshoz a lelkeket, sőt a pártokat is és olyan légkört teremtett, amely lehetővé teszi az alkotó munkát. A miniszterelnök és a párt felfogása a nagy kérdésekben teljesen azonosak, tehát a párt támogatja a miniszterelnököt.

Szentiványi József felvidéki képviselő társai nevében beszélt és kijelentette, hogy teljes meggyőződéssel állnak a miniszterelnök mellett. Mikecz Ödön volt igazságügyminiszter politikai barátainak nevében kijelentette, hogy nagy megnyugvással töltötte el Teleky beszéde. Ő és hívei ezt a politikát teljes lelkesedéssel fogják szolgálni, mert ez Gömbös Gyula politikai irányának egyenes folytatása.

A fajvédelem nem merülhet ki a negatív antiszemitizmusban.

A zsidókérdést rendezni kell, de még ennél is fontosabb, hogy a földbirtokpolitikai reformot közmegegyezésre oldják meg.

Payer Károly szociáldemokrata kijelentette, hogy amint bizalmatlan volt az előző kormányval szemben, ép úgy bizalmatlan a mostani kormánnyal szemben is. Némethy Vilmos a keresztény nemzeti szocialistafront pártjához tartozó képviselő nevében szólalt fel és bejelentette, hogy az ő kívánásai párhuzamosak a kormány-párt jobboldali csoportjának kívánásaival. Sigray Antal gróf az új kormányelnök személyére iránt teljes bizalommal van. A szükséges reformok megvalósításánál azonban tekintettel kell lenni az ország teljesítő képességeire.

Rassay Károly bizalmatlanságát fejezte ki a kormány iránt. Hangoztatta, hogy senki sem tagadja azokat a szükségességeket, amelyek a komoly reformokról szólnak, de

a zsidójavaslat szerinte nem reform, hanem nemzeti jogokat vesz el.

Ez a parlament nem kapott felhatalmazást az országtól az ilyen nagy átalakításokra. Hubay Kálmán, a Hungarista-mozgalom vezére, szintén bizalmatlanságát jelentette be a maga és pártja nevében a kormány iránt.

Festetics Sándor gróf a magyar nemzeti szocialista párt vezére kijelentette, hogy a miniszterelnök nyilatkozatának számos pontja igen meleg visszhangra talált pártjában. Teleky átvette Imrédy programját és ezért logikus, hogy őt támogassa a párt. Vásonyi János örömmel üdvözlöi a miniszterelnököt egyes programpontjait, a zsidójavaslatot azonban nem fogadhatja el. Még Meisler Károly és Balogh István beszéltek megegyezéssel a kormánynyilatkozatról és miután több szónok nem iratkozott fel, a vitát bezárták. Szinnyey-Merse Jenő alelnök indítványára elhatározta a Ház, hogy legközelebi ülését holnap tartja és annak napirendjére a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló törvényjavaslat tárgyalását tűzték ki.

A Teleky-kormány ma délután a felsőházban mutatkozott be. Mindjárt Teleky miniszterelnök emelkedett szólásra. Beszédét azzal kezdte,

hogy régi ismerőse a felsőháznak, hiszen hosszú ideig tagja is volt annak. A képviselőházban szerdán teljes részletességgel ismertette kormányának programját és ahhoz hozzátenni valója nincsen. A felsőházban nagy tapsal ünnepezték, amikor beszéde során azt mondta, hogy nincsen alkotmánymódosítás, csak alkotmányfejlődés.

A keresztény nemzeti szocialista front, a mely részben a független kisgazdapártból, részben a keresztény pártból kilépett képviselőkből állott és amely a Hubay-féle Hungarista-mozgalom után a legradikálisabb szélsőjobboldali pártárnyalat, bomlásnak indult. A nyolc tagból álló front négy tagja: Matolcsy Mátyás, Némethy Vilmos, Horváth Ferenc és Mózes Sándor elhatározta, hogy kilépnek a pártból és belépnek a NEM-be, a Magyar Élet Mozgalomba. Így a frontnak összesen négy képviselő tagja maradt: Bélyi Béla, Láng Lénárt, Meisl Károly és Rakovszky Tibor.

A külföldi sajtó nagy érdeklődéssel tárgyalja Teleky Pál gróf miniszterelnök szerdai bemutatkozó beszédét. A német lapok részletesen ismertetik az utóállamokról és a kisebbségi politikáról szóló kijelentéseit.

Az olasz lapok is nagyobb tudósításokban számolnak be a kormánynyilatkozatról. A Messagero szerint

a beszéd a magyar külpolitika folytonosságát bizonyítja.

A Popolo di Roma azt a mondatot emeli ki, hogy Magyarország külpolitikája továbbra is a Róma-berlini tengelyt támogatja.

Az angol sajtó is hosszú tudósításokban foglalkozik a Teleky-kormány bemutatkozásával. A Times kiemeli, hogy a Ház minden oldalán helyeselték a magyar kormányelnök fejtegetéseit. Fontosnak tartja a lap, hogy

Magyarország szomszédaihoz barátságos és

Vendégei vannak?

Hogy minél kedélyesebb tegyeszámukra az estét, szolgáljon fel Rheinepzsögt. Barátai igen jól fogják magukat érezni!

békülékeny módon igyekszik közeledni.

A francia lapok szintén nagy figyelmet szentelnek a kormánynyilatkozatnak. Megállapítják a lapok, hogy a magyar külpolitika szorosan összefügg a tengely politikájával.

Forradalmi megmozdulások a japán hadseregben

A hadsereg kitért a hosszúra nyúlt sikertelen háborúban. Anglia kártérítést kér Hong-Kong bombázásáért

Párisból jelentik: Az Oeuvre jelenti: A párisi kínai nagykövetség tegnap este olyan híradásokat kapott a kínai külügyminisztériumból, hogy

a Hong-Kong és Nanking között harcoló japán csapatok körében komoly és nagyrányú forradalom tört ki.

A halottak száma igen nagy. Körülbelül ezer japán katona fellázadt és Sanghaiban igen nagy a lehangoltság. Az altisztek között valóságos öngyilkossági járvány van. A japán altisztek hazairányított levelei közül több a kínaiak kezébe került és ezekben ilyen kitételek olvashatók: „Semmi reményünk nincs, hogy családunkat viszontlássuk. Nem tudjuk, hogyan fog ez a háború végződni. A kínaiak nem békülnék és azt kérjük, hogy miért volt szükség erre a háborúra.”

A japán altisztek közül sokan egy kört rajzoltak a földre és ráírták búcsúszavaikat, majd harakirit követtek el.

Franco tengeri nagyhatalommá akarja fejleszteni Spanyolországot

A nemzetiek hadserege 900.000 ember, míg a köztársaságiaké félmillió

Berlínből jelentik: A Völkischer Beobachter spanyolországi tudósítója beszélgetést folytatott Solhaga tábornokkal, a navarrai hadtest parancsnokával. A tábornok ezeket mondta: Ma olyan hadsereg felett rendelkezünk, amely Spanyolországot arra a rangra emeli, amelyet joggal megérdemel. Hadseregünk erejével a jövőben mindenkinek számolnia kell. A nemzetiek részéről 800-900 ezer ember áll fegyverben a valenciai szakaszon, míg a köztársaságiaknak 500 ezer emberük van. Ez a két hadsereg a jövőben összeolvad és a létszámot könnyen két millióra lehet emelni. Ami a modern felszerelést illeti, az is kitűnő és ezek közül meg kell említenem a 8.8

kaliberű léghárító ágyúkat, mint amelyek kitűnő szolgálatot teljesítettek. A köztársasági hadsereg katonái megtevesztett spanyolok, de ugyanaz a harci szellem hatja át őket, mint bennünket. Nekik csak a vezénylő tisztjei hiányoznak, bár a főparancsnok nem rossz katona és a hiba csak ott volt, hogy a fősúlyt a gyilkolásra helyezték.

Barcelonából jelentik: A flottaszemlén Franco tábornok a Canarias cirkáló fedélzetén beszédet mondott a tisztikar előtt és kijelentette, hogy Spanyolországból tengeri nagyhatalom kíván alakotni.

Ohara, a japán Lawrence, Tiencsinbe összehívta a japán újságírókat és kijelentette előttük, hogy Japán egyetlen célja a tisztességes béke létrehozása. Ez igen nehéz feladat, mert a kínaiak nem akarnak békülni. A kínaiak értesítése szerint rövidesen nagy japán katonai bizottság érkezik Berlinbe azzal a céllal, hogy segítséget kérjenek a háború befejezésére, illetve a béke elérésére. A lap rendkívül érdekes cikkeket így folytatja: Japánnak egy millió 200 ezer katonája áll fegyverben Kínában. Itagaki tábornok a képviselőházban kijelentette, hogy

ez a haderő nem elégséges.

Különösen nagy a hiány altisztekben. Japán főleg attól tart, hogy Szovjetország közbelép, amely esetben újabb kétféle katonára van szükség, amely felett nem rendelkeznek. A japánbarát kínai kormány tagjai ellen folytatódhatnak a merényletek és a gyilkosságok, amelyeket a fiatal kínai hazafiak egyesületének tagjai követnek el.

Kínai körökben úgy tudják, hogy

a japánok nem kívánják meghosszabbítani a háborút és takarékoskodnak haderejükkel, hogy azokat az angolok és franciák ellen használhassák fel, ha Róma és Berlin úgy kívánja.

Tokióból jelentik: Hivatalos helyről közlik, hogy Arita japán külügyminiszter csütörtök reggelre magához kérte az angol nagykövetet, aki előtt a sumsuni incidens miatt a kormány sajnálkozását fejezte ki.

Az angol kormány a sumsuni incidenssel foglalkozva — mint ismeretes, több japán repülőgép Hong-Kongot bombázta — megállapítja, hogy a brit kormány ezúttal nem elégszik meg a japánok részéről tanúsított pusztá sajnálkozással, hanem az anyagi kár megtérítését, továbbá a halálos áldozatok hozzátartozóinak kártalanítását követeli.

Beszélgetés Arthur Hendersonnal

középeurópai tárgyalásairól, Németország igényeiről, Anglia kontinensi politikájáról, Románia és Magyarország együttműködéséről

Londonból írják: Lord Rothermere lapvállalatainak évkönyve rendszeresen személt tart a jövő emberei felett. Az idei szemlében Sir Alexander Mackintosh, az angol parlamenti újságírók vezetője, a munkáspárt „coming man”-jeként ifjabb Arthur Hendersont emeli ki, aki kétségtelenül miniszter lesz, ha a Labour ismét egyszer uralomra kerül.

Angliában, a politikusdinasztia házában, karrierje úgyszólván természetesnek tűnik, hiszen édesapja a háború utáni Anglia egyik legeredményesebb külügyminisztere volt.

Az apa neve Angliában csak az utat egyengeti a fiú számára. A pozíciót, az elismertetést magának kell kiküzdenie. Ifjú Henderson Artur, aki ma 45 esztendő, másfél évvel ezelőtt lett a öször tagja az angol alsóházaknak. Voltaképpen azonban csak pár éve tűnt fel, mióta mint a munkáspárt egyik legalaposabb és legméréskelettből, de egyúttal leghatározottabb politikai szakértője, egyre nagyobb szerepet visz a parlament külpolitikai vitáiban.

Pártja elismerését épp a legutóbbi napok egy érdekes eseménye jelzi. A kizárt Sir Stafford Cripps helyére őt ültették a „front bench”-be, a miniszterrel politikai és a pártvezetőknek kijáró első sorba. Az angol kormány redkívi-i megbecsülését Chamberlain miniszterelnök magatartása bizonyítja.

Az angol kormány feje rendszeresen a fiatal ellenzéki képviselő kérdéseire adja világpolitikai jelentőségű válaszait.

Pár hét előtt tért csak vissza legutolsó középeurópai útjáról, amely az angol sajtóban is visszhangot keltett. Budapesti tartózkodása alkalmával Horthy kormányzó két ízben is hosszas kihallgatásos fogadta, Romániában pedig Carol király öfelségénél jelent meg audiencián.

Visszatérése után több ízben foglalkozott az alsóházban középeurópai kérdésekre, és felszólalásainak következetes vonala elárulta, hogy tevékenységének egyik legfontosabb célja

Anglia érdeklődésének fókuszusa a Duna-völgy problémái iránt.

A parlament teázójában beszélgetünk Arthur Hendersonnal, miután megkértük őt arra, hogy nyilatkozzék középeurópai tapasztalatairól és a tapasztalatok gyakorlati következtetéseiről.

A BUDAPESTI ÉS BUCURESTII LÁTOGATÁS.

Henderson mindenképp a magyar államfőnél tett látogatásról emlékszik meg. Horthy kormányzó kétszer is kihallgatásos fogadta és pedig úgy Bucurestibe való utazása előtt, mint Romániából való visszatérése után.

— Egyéni véleményemet a következőkben foglalhatom össze utazásom tapasztalatai alapján:

— Ami a dunavölgyi országok legaktuálisabb problémáját illeti, teljesen jogosan vagyok azzal, hogy

Németország és a dunai államok szoros gazdasági kapcsolata nélkül lehetetlenül szükséges.

Ez a gazdasági együttműködés a Németbirodalommal az érdekelt államoknak csak hasznára lehet.

Nagy-Britannia a világ legnagyobb birodalma

Területben Németország és Japán a legnépesebb

Berlinből jelentik: A legújabb népszámlálási adatok alapján jelenleg kerekén

2 milliárd 140 millió ember él a földön.

Ez a szám azt jelenti, hogy ma már a szárazföld minden négyzetkilométerére átlag tizenhat lakos esik. Az emberiség több, mint fele Ázsiában és egynegyede Európában lakik. Európa népsűrűsége 46,5, Ázsiáé 28.

A világ legnagyobb birodalma Nagy-Britannia, területe 35 millió négyzetkilométer, több, mint a szárazföld egynegyede és lakosainak száma 500 millió felül van, tehát

majdnem minden negyedik ember brit alattvaló.

A második helyen Szovjetország áll több, mint 22 millió négyzetkilométernyi területével, de lakosság tekintetében csak harmadik, mert a 400 millió lélekszámú Kína megelőzi. Területben roppant gazdag államoknak tekinthetők még az Egyesült Államok, Kína és Brazília, valamint a francia gyarmatbirodalom.

Tudomásul kell vennünk, hogy Kelet-Európa a Németbirodalom természetes piaca, vagyis hogy Németország elsősorban igényelheti, hogy ezekkel az országokkal gazdasági csereforgalmat folytasson. Viszont

ez az elsőbbség korántsem jelenthet kizárólagosságot.

A gazdasági kérdések, ma jobban, mint valaha, egybeforrtak politikai kérdésekkel; a gazdasági kapcsolatok kizárólagossága természetesen politikai függőséghez vezethet, ami nem érdeke a Duna-völgyi államoknak.

Közvetítettük, hogy az utóbbi időben gyakran olyan feltevések keringtek, hogy a brit birodalom a müncheni megegyezés után bizonyos érdektelességet tanusít Közép-Európa további sorsával szemben.

— Egy percig sem szabad hinni. — jelentette ki — hogy Nagybritannia nem törődik többé Délkelet-Európával. Sőt! A leghatározottabban mondom:

Anglia el van töltelve arra, hogy kereskedelmi kapcsolatait a dunai államokkal kifejléssze.

Ez korántsem sérti más országok érdekeit és Nagybritannia helyzete amúgy is megszabja a gazdasági viszony természetes határait.

(Alig pár órával Henderson képviselővel való beszélgetésünk után szavait nyomatékosan aláhúzták az újabb angol-román gazdasági tárgyalások és a British Council küldöttjének, Urborne tenger-nagynak jugszláviai előadásai.)

Henderson megegyezés ismétli:

— Mindenki téved, aki azt gondolja, hogy a müncheni megegyezés óta Anglia érdeklődése ellanyhult a kontinens ügyeivel szemben. Hivatkozhatom többek között arra a kijelentésre is, amelyet a miniszterelnök tett legutóbbi interpellácómra az alsóházban. Amikor Chamberlain határozottan megfogalmazta az angol-francia szolidaritás parancsoló szükségességét, szavaiból világosan kiderült az is, hogy Nagybritannia biztonsága és jóléte szorosan összefügg a kontinens történéseivel és elvászthatatlan annak békés fejlődésétől és gazdasági haladásától.

Az alkohol nem káros az emberi szervezetre...

Angol orvos megfigyelése szerint, az alkoholisták is elérhetnek hosszú életkort

Londonból írják: Az angol orvosi kutatási tanács évek hosszú során át tanulmányozta az alkohol hatását az ember szervezetre.

A vizsgálat eredményét most adta ki az angol kormány hivatalos kiadvány alakjában, amely egy shillingért Anglia minden könyvkereskedésében kapható. Az orvosi kutatótanács arra a végeredményre jut, hogy az alkohol, ha nem fogyasztják mértéktelenül,

a normális felnőtt emberek túlnyomó többségének nem árt,

viszont nem is szükséges az egészség megőrzésére. Más a helyzet természetesen a gyerekeknél, idegbeteg embereknél. Ezek számára az alkohol feltétlenül veszélyes.

A vizsgálatok megállapították, hogy az emberek túlnyomó többsége nem azért iszik alkoholos italokat, mert szomjas, vagy mert azt hiszi, hogy az alkoholnak tápértéke van, hanem egyszerűen azért, mert az ital izlik és kellemesnek tartja utóhatását. Akik nem isznak, azok egyrészt nem szeretik a szeszesitalok ízét és hatását, másrészt azért tartózkodnak az italtól, mert attól félnek, hogy az ivás káros a szervezetre. Az angol orvosok

megdöntik azt a hiedelmet, mintha az alkohol serkentő hatással volna a szervezetre.

Hatása legfeljebb abban nyilvánul, hogy az ember megfélemledik az élet ezer kellemetlenségéről és így biztosabbnak és erősebbnek érzi magát. A statisztika kimutatása szerint azok, akik állandóan isznak, de mértéket tartanak,

éppen olyan hosszú életre számíthatnak, mint azok, akik tartózkodnak az alkoholtól.

A könyv végén tévhitnek minősítik azt, mintha az alkohol védelmet nyújtana a fertőzésekkel szemben. Orvosi irányítás alatt az alkoholok lehet védő hatása is, de a mértéktelen fogyasztás

gyengíti a szervezet ellenálló képességét

és így például az influenza vagy tüdőgyulladás veszedelmébe nagyobb.

A fogorvosok KOLYNSOZ-t

ajánlanak a gyermekeknek. Miért?

Minden anya tudja, hogy a Kolynos használatát. A fogorvosok garantálják annak az edzően habzó fogpoló szemek pompás hatását, amely valóban tisztítja és gyógyítja a szájat ugyanakkor pedig a fogaknak rendkívül fényt kölcsönöz.

TEGYE RAGYOGÓVÁ MÓSOVÁT KOLYNSOZ által

GAZDAGOSAGOSAB VÁSÁROLJON HAGY TUBUS.

Orvosok Amerikában

A mi korunk átmeneti korszak, minden tekintetben; minden kimozdult már a régi helyéről, de még semmi sem találta meg az új helyét. Hogy a tudomány minden téren nagyon gyorsan halad, azt mindnyájan tudjuk és így a kultúra jövőjét nem kell féltenuünk. Azonban míg az átmenet tart, addig a helyzet keserves. Nem bánom, ha megharagszanak is érte. — kimondom, hogy a legelső dolog, amire rá kell eszmélnünk, az az elemi igazság, hogy ma a világ legnagyobb tudománya sem sokat ér egy kevés ész nélkül.

Nézzék csak, kérem, Arkanzas államban van egy város, melynek neve Little Rock. Nyolcvanöt-szer lakósa van. Itt hét doktor szövetkezett és csinált egy szanatóriumot, amelynek neve Trinity Hospital. Elkezdték hirdetni a helybeli lapokban, hogy aki havonként két dollárt fizet, azt betegség esetén ebben a kórházban ingyen kezelik és ápolják. Öt-ezren fizetik a havi két dollárokat, ami évi százhusz-ezer dollár jövedelmet jelent és mind a hét doktor fényesen megél belőle. De nagyon jól járnak a betegek is, mert az ingyenes kórházi ápolás Amerikában ismeretlen: „Fizess naponként nyolc dollárt, vagy halj meg!” Borzasztóan sokan, akiknek még nem kellene meghalniuk, meg is halnak, mert nincs minden szegény embernek annyi rokona és jóbarátja, amennyi a kórházi ápolási díjat össze tudná adni.

Az amerikai kormány egyik bizottsága, az U. S. Technical Committee on Medical Care a múlt nyáron tett közzé egy jelentést, amely szerint az orvosi tudomány segítségével meg lehet volna menteni azokat, akik közül egy év alatt 7000 nő szülés következtében, 70.000 gyermek csecsemőkori bajokban, 20.000 ember tüdőgyulladásban, 35.000 gümőkórban, 40.000 vérébaj következményeiben, 12.000 cukorbetegségben és 24.000 rákban halt meg. Eszerint az Egyesült Államokban naponként átlag hatszáz ember hal meg szükségtelenül. Miért? Mert a beteg számára nem volt doktor és ugyanakkor az orvosok számára, hogy nincsenek betegek.

Itt tehát valami nincs rendben. Mondjuk ki nyíltan: az orvosi szolgálat nem felel meg a szükségleteknek. Miként a vagyon egyenlőtlenül oszlik meg és nem mindenki részesül benne, az orvosi szolgálat megosztása is egyenlőtlen és rendezetlen.

A rendezés pedig másként, mint bizonyos csoportosítások útján, elképzelhetetlen. Ugyanis senki sem tudná megmondani, hogy családja tagjai közül az idén hányan fognak megbetegedni s hányan és mennyi ideig szorulnak kórházi vagy szanatóriumi kezelésre? Ha azonban nem egy családról, hanem az ország vagy kétezer amerikai családról van szó: az ittani statisztikai hivatalok olyan pontosan „jövendölnek”, hogy mai megállapításuk és az évvégi eredmény közt nem lesz ötszázaléknyi eltérés.

A newyorki Hospital Plan kitűnően meg van szervezve: napi háromcentes alapon. A nőtlen ember évenként tíz dollárt fizet, annak összes kiskorú gyermekeire is kiterjed a biztosítás. Ezért a pénzért, az orvos javaslatára, a városban levő háromszáz kórház a beteg rendelkezésére áll évenként harminc napig. A betegek kétágyas szobákban kapnak helyet, ételmezt, kezelést és ápolást, az összes laboratóriumi vizsgálatokkal együtt; ezen kívül kapnak kótvázereket, közönséges gyógyszereket, érzéstelenítőket, szérumokat és szükség esetén oxigént. Harminc napon túl a biztosított egyén a kórházi számla kétharmadát fizeti. (Az amerikai beteg, ha módjában van, betegy a kórházba, mert nincs aki otthon ápolja és különben is ott az a közfelfogás, hogy „a betegnek a kórházban a helye.”)

A fővárosban, Washingtonban is alakult egy Group Health Association, melynek remekül felszerelt klinikája van és kitűnően összeválogatott orvosi személyzete: egy igazgató, egy sebész, egy orr-, fül-, gége- és szemorvos, egy gyermekorvos, két belgyógyász, egy Röntgen-orvos és egy laboratóriumi orvos. A tagok száma hater. A nőtlen tag havi 20 dollár 20 centet, egy egész család pedig 30 dollár 30 centet fizet. Az említett személyzet az összes tagokat jól ellátja és emellett marad idejük a magánygyakorlatra is.

Ez a dolog azonban nem tetszik a Washingtoni Orvos Szövetségnek, mely a Group Health orvosaik tagjainak sorából kizárta és a Group Health sebészét, Raymond E. Selders doktort a város kórházaiban való operálástól tiltotta. Amerikában ugyanis az a rend, hogy minden jóhírű és képzett sebész beviheti a beteget a kórházba, ahol ő maga megoperálhatja. A kórházak előcsarnokában ki van függesztve azoknak az orvosoknak a neve, akik ott jogosítva vannak műtétet végezni. Ha valakinek a nevét törlik ebből a jegyzékből, az egyértelmű az illető orvos gyakorlatának megbénításával. Dr. Selders azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy az a körülmény, hogy a Group Health sebésze lett, sem az ő tudását, sem az ő tisztességét nem érinti. Ennek megfelelően, pert indított a Washingtoni Orvos Szövetség ellen és kérvényezte, hogy helye-

Grippa, Hülés és Nevralgiák ellen

JAWOL

A kisebbségi jogok elismeréséről, a vasgárda megszüntetéséről és a hadsereg hűségéről nyilatkozott Calinescu helyettes miniszterelnök

„A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának román jellegű”

Bucurestiből jelentik: A Paris Soir munkatársát kihallgatáson fogadta Armand Calinescu és a következő nyilatkozatot tette előtte:

— A legnehezebb feladatok megoldása előtt állok.

Csak a rend és a módszeresség teszi lehetővé, hogy minél többet dolgozhassam.

Ha valaki kihallgatásra, jelentkezik nálam, mindjárt behozatom az illető dosszárját, azt áttanulmányozom és nyomban feltehetem a szükséges kérdéseket.

A miniszterelnökhelyettes ezután a Nemzeti Ujjászületési Arcvonalra terelte a beszélgetést és a következőket jelentette ki:

— A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal megnyilatkozásaiban

tisztán román jellegű.

Azok, akik azt állítják, hogy az Arcvonal hasonlatos valamilyen külföldi szervezethez, tévednek. A mi mozgalmunk szellemileg és ténybelileg is az anyaföldből fakad, a mult tradícióján alapulva és attól a szükségességtől vezetve, hogy nemzeti óhajaink megvalósuljanak. Két héttel a törvény kihirdetése után már 3 és fél millió polgár jelentette be csatlakozását az Arcvonalhoz. Soha nem volt még olyan politikai párt, amely csak félnyi taggal rendelkezett volna. Fontos tény az is, hogy ez a nagyarányú csatlakozás a mult év februári népszavazás után a második megnyilvánulása a román népeknek, hogy az új rezsimet komolyan támogatni kívánja. A román nemzet történetében első ízben fordult elő, hogy az erdélyi két vezetőegyház főpapjai közös felhívást intéztek a néphez, hogy Gyulafehérváron, ahol annak idején Erdély csatlakozását az Ókirálysághoz kimondották, gyűljenek össze és ünnepeljék meg az új alkotmány kihirdetésének első évfordulóját. Ez igazolja, hogy

zék vissza azoknak az orvosoknak a listájára, akik bármely nyilvános kórházban jogosultak operálni. Ezt a pert megnyerte, és azután következett be az az érdekes fordulat, amely miatt jelen soraimmal fárastom az olvasót; az Egyesült Államok szövetségi államügyésze tudomást szerzett a dologról és „a szabad versenyt gátló erőszakos intézkedés miatt” vádat emelt az Orvos Szövetség egész tisztikara ellen. Ma érkezett amerikai újságjaimból látom, hogy a

valamennyi kisebbség és az összes vallásfelekezetek egysége nemcsak abban, hogy támogatják a kormányt, hanem abban is, hogy vezetőik felhívását követik.

Az újságíró ezután a kisebbségi problémákról tett fel kérdést. Calinescu így válaszolt: — Téves felfogás, hogy Romániában kisebbségi problémáról lehesen beszélni. Ennek legjobb bizonyítéka az, hogy

az etnikai kisebbségek együttműködtek a románsággal a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal felépítésében.

Ez a tény legjobban igazolja a románság politikai elgondolását. A nemzeti állam az a cél, amit el akarunk érni. A mi népünk foglalta el és munkálta meg elsősorban a román földet és ha később idegen uralom alá is került, ez csak időleges volt. A hosszú évszázadokon keresztül a románság megőrizte nyelvét és népies tradícióit. Nincsenek olyan egyezmények, vagy szerződések, amelyek az etnikai frontot megállapíthatnák. Ezeket a történelem és a népek természetes jogai állapították meg és ezeket a határokat mi meg fogjuk védelmezni. Határainkon belül hosszú idő óta különböző származású kisebbségek élnek együtt velünk, ez azonban olyan jelenség, amely mindenütt található. Azt hiszem, hogy sehol a világon nem bánnak a kisebbségekkel olyan jól, mint Romániában.

Alkotmányunk tökéletes egyenlőséget biztosít a törvény előtt minden állampolgárnak és a kisebbségek nyelvi, vallási és gyülekezési tekintetben teljes szabadságnak örvendenek. Joguk van iskolák és egyházi intézmények létesítésére. Saját nyelvükön tanulhatnak és a kisebbségi nyelvek használatát más állami intézményeknél is lehetővé tettük.

Az újságíró ezután a következő kérdést tette fel:

— Miniszterelnök helyettes ur, hírek kerültek forgalomba a hadsereg megtisztításáról, ami arra indította az uralkodót, hogy Önrre bizza a nemzetvédelmi minisztérium vezetését átmenetileg.

— Ezek a híresztelések hamisak, nem volt szükség arra, hogy a hadseregben bármiféle tisztogatási eljárást hajtsanak végre. A hadsereg számtalanszor beigazolta hűségét és mi tudjuk, hogy erre a hűségre mindig számíthatunk. Elmondhatja mindenkinek, hogy a hadseregben felforgató elem nincs.

— És a vasgárda? — kérdezte az újságíró. — Ez egy régi történet — válaszolta Calinescu.

A vasgárda már nem létezik és beszélni sem érdemes róla,

még a nevét sem kell említeni. Ön talán sajnálja ezt, mint újságíró, mert hiszen állandóan szenzációs riportanyagot jelentett, ez azonban mindörökké megszűnt. Most olvasóink pontosan leírhatja, hogy egy nagy, hatalmas, egyesített Romániát látott, amelynek csak egy kívánsága van: békében dolgozni, jóbarátságban élni a szomszédokkal, a szövetségeseikkel és minden néppel.

washingtoni Grand Jury az Orvos Szövetség összes vezetőit az államügyész indítványának megfelelően vád alá is helyezte, ami után körülbelül bizonyos, hogy a vádlottakat súlyosan meg is fogják büntetni. De ennél fontosabb, hogy az orvosi szolgálat okosabb, úgy az orvos, mint a beteg érdekét jobban ki-elégítő megosztásra irányuló szociális mozgalom Amerikában már szépen fejlődik.

Az érmindszenti kis ház

Írta: Ifjabb KUBÁN ENDRE

„Es itt a falu, az én falum:
Innen jöttem és ide térek.
Mindszontnek hívják, hasztalan”.

Január huszonhetedikén volt húsz esztendeje, hogy Ady Endre meghalt és mi, a mostani harmincesztendősek, már a halott költőnek nagyon is élő verseit ismertük meg.

Ady Endre!... Mennyire szeretett, rajongott és mégis mennyire visszafordult költője volt ifjúságunknak. Mint negyedikés gimnázisták lopva, titokban másoltuk le egyes költeményeit és szavaltuk egymásnak kipirultan, lelkesülten. Akkor még nem tudtuk pontosan, csak sejtettük, hogy valamilyen bünt követünk el, mert az indekstre tett magyar poéta tiltott verseit olvassuk, szavaljuk.

AZ ELÁTKOZOTT KÖLTŐ

Ma már kissé hitetlenkedve, némileg csodálkozáva gondolunk vissza azokra az időkre, amikor a legnagyobb magyar költők egyikét, az új idők büszke, diadalmas dalosát csak titokban, félve, lopva volt szabad olvasni. Valóban Ady Endre, az Érmindszenti-ről elszármazott, kávinista költő egyaránt tiltott és elátkozott volt a református kollégiumokban ugyanúgy, mint abban a székelő kisvárosi katolikus főgimnáziumban, ahol iskoláimat végeztem. Ma is pontosan emlékszem arra a viharra és iskolai botrányra, amikor kipattant, hogy több osztálytársammal és szülőkkel egykor — köztük Szász Istvánnal és Huszár Emállal — Ady Endre Irodalmi Társaságát alapítottunk.

Mi vétke volt a halott költőnek, hogy a legnagyobb iskola tanárai szinte egyértelműleg, tiltakoztak művei, versei ellen és attól félték, hogy a fogékony fiatal lelkek káros szellemi befolyása alá kerülnek? Három bélyeget sütöttek még életében a homlokára és ez a három pecsét emléken, könyvein, versein továbbra is ott éktelenkedet; Istenetlen, rossz magyar és nemzetközi! Három jelző, melynek megszegésétől és igaztalanabb magyar író és költő sohasem viselt sem előtte, sem utána.

Képtelen vád, tudatos és nemtudós megnevezés, félremagyarázás volt ez, hiszen a *Patyolat üzenetéről* megdöbbenőbb és emlékedetebb eréjű, a tiszta hit és erkölcsös élet dícsőítését harsonázó költeményünk nem igen van a magyar líra gazdag tárházában. Van-e meghatóbb, szebb és felemelőbb, mint a *Papák Katója*, aki karácsonyestén, Kiszjéus születésnapján tehetetlenségében, a maga elesettségében, a szegénytől és gyalázattól való félelmében magzatját kiteszi a szikrázó semmibe és utána, szépen, csendben, ahogy illik elmegy maga is az éjféli szentmisére...

ADY LÁTNOKI EREJE

Makkay Sándor református püspök és Sik Sándor egyetemi tanár, ha nem is egyidőben, de kétségtelenül közösen vették fel a harcot Ady istentelenségének vádja ellen és míg Makkay könyvében harcol, Sik Sándor, az Erdélyből elszármazott pap-költő az egyetemen tart előadásokat és ezekben főleg a halott költőnek nagy vallásosságára mutat rá.

Rossz magyar volt? Ma már húsz év távlatában, az elmúlt világháború vérködös párájában, a békekötések után különösen mi, kisebbségi sorsba jutott magyarok érezzük és látjuk tisztán, hogy az ellenkezője volt. Ady Endrét jövőbenő ereje, zsenije épp úgy, mint Petőfit, forradalmi lendülettel ruházta fel. Petőfivel eltemetett írói bátorság, hitvallás és magyar valóságkeresés éppen Ady Endrénél támadt fel és a szintiszta, ősi, magyar kurtanemes kalvinista predesztinációval hirdette, hogy a *politikai helyzet, tarthatatlan, az uralkodó rétegek hatalmon maradására nemzeti katasztrófához vezetett és az addig némaságra kényszerített rétegeket kell belevonni az ország vezetésébe.*

Rossz magyar volt: mert hirdette és írta, magához ölelte lángoló zsenijével a magyar munkást, előszóban és versben a magyar paraszt és zsellér megváltását, politikai hatalomhoz való jutásukat és számukra a nagyobb darab ehető kenyeret követelte. Mennyire tisztán látott, amikor Mathis Teutsch festőhöz, a Nyugatban levelet írt, vagy amikor a világháború alatt csak immel-ámmal, fanyalgvá fogadta a nagy győzelmek híreit, amikor Goga Octa-

viánhoz levelet intézett a szegedi Csillagbörtönbe...

„AZ ÉN KÉTKEDŐ MAGYAR LELKEM”

Tisztán látta, hogy a magyarságot romlásba viszik, az uralkodói káoszt tévedéseit és érthető, hogy elkecsereződésben Esze Tamás komájának, Dozsa György unokájának vallotta magát és lelke együtt ujjongott, vivott a magyar proletárral.

Megírta híres „A bélyeges sereg” című versét és cikkeiben is sokszor és sürin a felekezeti gyűlölködés ellen tört pálcát. Itt Tabéry Géza helyes megállapítására kell utalnom, aki filozofizmusára vonatkozólag a következő emelkedett sorokat írta: „Ady távol állott a filozofizmustól, mert az ő magatartásában a szidókat ért igazságtalanságokkal szemben csak szerves része volt minden okatlan megkülönböztetés ellen érzett ellenszenvének”.

Igaztalan és gyűlölködő volt Rákosi Jenő hajszája, amit a háborútól irtózó és annak következményeit tisztán látó költő ellen indított, amikor Gyóni Gézát használta fel üllőkártyának. A sorozatos támadásokra és az ezeket követő nagy boldog hallelujákra a költő a háborús közhangulatban felkínzottan válaszolt:

„Fáj, hogy az én éles torkom

Ma hurokka, bérán hordom.

Bár csalódna holtát-lelten

Én kétkedő magyar lelkeim”.

A kikerülhetetlen vég gyorsan bekövetkezett. A sors kegyes volt hozzá. Nem kellett megérnie a szegénytelen bukást, nem élte meg fájának azt a sorát, melynek elkerüléséért folytatott harcában forradalmi költő lett és melynek hasznatlansága feletti elkecsereződés kergette borus dárídókba, itales mulatószokba és ölelő asszonyi karok közé.

1919 január huszonhetedikén a Park-szatófumbeli betegágyán reggel háromnegyed kilenc óra-

kor megkínzottan és csalódottan legyintett egyet a karjával és Ady Endre, akit rossz magyarnak, Istentagadónak bélyegezték, mert a Petőfivel eltemetett írói bátorságot hozta zsenijével a magyar humorra, végsőlt hörögve, sokat gyötört szíve felmondta a szolgalatot.

ADY-MUZEUM LEGYEN, AZ ÉRMINDSZENTI KIS HÁZ

Ady Endre halála után húsz esztendővel, már tisztán és kikerülhetetlenül látjuk, hogy az érmindszenti kis házból a magyar irodalom legnagyobb költője és a magyar faj leglángolóbb szerelmese indult el az élet és halál felé.

Ady Endre elsősorban és félremagyarázhatatlanul erdélyi volt nemcsak születésénél, hanem érzésénél fogva is. Az egyetemes emberiség haladásáért és a magyar faj sorsának jobbátételéért folytatott, hacában mindig megrendülve és félve Erdély felé nézett és ha harcában kifáradt, Érmindszenti-re tért vissza új Antheusként, „Föl-föl dobott kő” illuziója szerint erőt gyűjteni a régi harcok tovább folytatására és új harci tüzek meggyújtására.

Ady Endre érmindszenti kis házat meg kell szerzenie az erdélyi magyar értelmiségnek és ott Ady-muzeumot kell berendezni. Az ötletet Gábor István és Tabéry Géza évekkel ezelőtt felvetették. Harcoltak, írtak is ennek érdekében, azután kimerültek a küzdelemben.

A sors hozzánk, Transilvániához kegyes volt. Segesvárt adta nekünk, ahol Petőfi a forradalmár költő és zseni meghalt és Érmindszenti, ahol Ady Endre Petőfi magányainak és küzdelmeinek továbbvivője megszületett és pihenni tért. Az érmindszenti kis házat meg kell szerzenie az Ady-muzeum részére.

Mi, bőségi magyar írók és közírók, akik hitvallói vagyunk Petőfi és Ady eszméinek, készek vagyunk írni, előadásokat tartani és ha kell szájunkból is kivenni, az amugy is száraz és érdes kenyereket, Vásárhelyen és Váradon van a sor. *Mozduljon meg Erdély irástudóinak táborá és tudjuk, hogy megszületik egy mozgalom, melyből kikerül az Ady-muzeum!*

A biztosítási csalások megdöbbenő módját leplezték le Amerikában

A „varázsló doktor” több mint tiz gyilkosságot követett el

Newyorkból írják: Paul Petrillonak, az elvetemült tömeggyilkos gonosztevőnek bünlajstroma egyre megdöbbenőbb adatokat tár fel. Petrillót és két bűntársát, Stela Alfonist és Corina Pravatot biztosítási csalásokkal kapcsolatban elkövetett gyilkosságok sorozata miatt tartóztatták le, amint arról néhány nap előtt már beszámoltunk.

Az egyre szélesebb mederben folyó nyomozás újabb és újabb részleteket derít ki a Petrillo banda megdöbbenő garázdálkodásáról. Petrillo és társai három északamerikai államban dolgoztak és mindenütt számos gyilkosságot, biztosítási csalást követtek el. A nyomozást vezető rendőrtisztviselő a Petrillo bűnügyről a következő nyilatkozatot tette az újságírók előtt:

— A nyomozás újabb és újabb hihetetlen adatokat produkál.

A Petrillo ügy valószínűleg a század legnagyobb és legkomplicáltabb biztosítási bűnügyévé fejlőd.

Petrillo titokzatos ügyeiről már hosszabb ideje sokat suttogtak Philadelphiában. Petrillo itt orvos volt és a városban „a varázsló orvos” néven ismerték, mert köztudomású volt róla, hogy minden orvosi etikába ütköző cselekményre kapható. Most derült csak ki, hogy Petrillót unokaöccse juttatta a hatóságok kezére. Ez a huszonnyolc éves fiatalember, John Cacopardo jelenleg harmincévi kényszermunka büntetését tölti a Sing-Sing-fegyházban. Cacopardot gyilkosság miatt ítélték el, a terhelő vallomást nagybátyja, Paul Petrillo tette ellene.

Cacopardo már évek óta a Sing-Sing-fegyház lakója, de csak most tett leleplező vallomást nagybátyja ellen, aki a börtönbe juttatta. Cacopardo előadta a börtönben, hogy nagybátyja 1936-ban úgy gyilkoltatni bűntársaival, Vallomása szerint ezt meg-

előzőleg nagybátyja rá akarta tenni, hogy csatlakozzék hozzá és kövessen el gyilkosságokat

Petrillo arra akarta rávenni unokaöccsét, hogy mérgezzon meg embereket, akiknek életét előzőleg büntérsai javára bebiztosította. Különböző mérgeket adott át neki ebből a célból és azt ígérte, hogy minden áldozat után legalább ötszáz dollárt kereshetnek a biztosítási üzletben. Petrillo arra is rá akarta tenni unokaöccsét, hogy

tegye el láb alól barátjának édesapját akinek életét huszonöt ezer dollár biztosították be.

A fiatalember azt állítja, hogy Petrillo felbujtására követte el azt a bűncselekményt, amely miatt harmincévi kényszermunkára ítélték. A tárgyaláson nagybátyja tette ellene a legsúlyosabb terhelő vallomást és neki nem volt bátorsága leleplezni az igazságot. Petrillo még a börtönben is fenyegető üzeneteket küldött unokaöccsének, hogy meggyilkoltatja, ha beszélni mer.

Petrillonak külön laboratóriuma volt, ahol gyorsan ölé mérgeket és tífuszbaktériumokat állított elő.

Több áldozata halt meg tífusz következtében és a hatóságok nem gyanakodtak gyilkosságra, amikor megállapították, hogy a beteg tífusz következtében halt meg. Feltűnőnek tartják, hogy a biztosító intézetek nem folytattak alapos nyomozást az egyes halálesetek kivizsgálására, annak ellenére sem, hogy Petrillo és bűntársai feltűnően gyakran vettek fel biztosítási díjakat. Petrillo és bandája elsősorban az amerikai olaszok közül szelmele ki áldozatait. A „varázsló doktor” bünlajstromát még nem tudták véglegesen összeállítani és hetekig tart, amíg minden gyilkosságra fény derül. Valószínűnek tartják, hogy Petrillo több, mint tiz gyilkosságot és ennél jóval több biztosítási csalást követett el és bűncselekményei sorozatával tekintélyes vagyont szerzett.

Közkivánatra

Olcsó helyárrakkal

Hófehérke és a hét törpe

Szombat délután 3-5-ig. — Vasárnap és hétfőn délelőtt 11 órakor.

XI. Pius pápa és Serédi hercegprimás

Közismert tény, hogy a boldogult XI. Pius pápa a világháború alatt a Szent Péter Bazilika kanonokja és ezzel kapcsolatban a pápai könyvtár és titkos levéltár prefektusa és mint ilyen a Vatikán lakója volt.

Az viszont kevésbé közismert, hogy Serédi Jusztinián bíboros hercegprimás álnéven a világháború alatt szintén a Vatikánban lakott. Veszélyes viszonyok közt való ottartózkodását rendkívül fontos körülmény tette elodázhatatlannul szükségessé. Az akkori uralkodó pápa, néhai XV. Benedek, XVIII. századbeli nagyevű jogász elődjének, XIV. Benedek pápának példáját követve, mingyárt trónralépése után néhai De Gaspari bíborossal és a római San Anselmo kollégium kánonjogi tanárával, Serédi Jusztiniánnal, az akkori minden cím- és rang nélküli egyszerű bencés pappal az egyház jog kodifikálásának óriási munkájához fogott, amelynek életközvetlen szerencsés befejezését annál inkább elodázhatatlannak tartotta, mennél jobban omlott össze és dőlt romokba a világháború rémhullámai között a világi jogi intézmények és rendszerek tartósságába és biztonságába vetett hit és bizalom...

Az északi sarktól a déli sarkig mindenütt, ahol egyházzal foglalkozó egyének — egyházfejedelmek, — egyetemi és teológiai tanárok — élnek, valósággal közhely, hogy az egyház jog kodifikációjának titáni munkájában Serédi páter a hangya és a méh szerepét töltötte be.

Röviden: Achille Ratti és Serédi Jusztinián a világháború éveit nemcsak lakótársak, de asztaltársak is voltak. És e napok egyikén, amidőn a középeurópai hatalmak elleni belső olasz propaganda a tetőfokára hágott, amidőn már a Vatikán és az összes benne lakókat nemcsak mint a középeurópai hatalmak kémszervezetét vádolták meg, hanem amidőn már a Szent Péter-térről fenyegető öklök is emelkedtek a Vatikán ablakai felé, Achille Ratti prefektus mosolygó arccal és szavakkal fordult Serédihez: — Jusztinián páter! Most mutasd meg a magyar virtust! Most próbáld kimenni az utcára!

Amidőn 1922 elején Achille Rattit pápává választották és mint ilyen a „Vatikán foglya” lett, a gratulálók seregében természetesen megjelent Serédi Jusztinián is, aki ekkor a san-anseimói jogi katedrán kívül a magyar királyi vatikáni követtség mellett az egyházz jogi tanácsadó szerepét is ellátta. És azután, hogy XI. Pius az egykori lakó- és asztaltársát odaadó szeretettel ölelte keblére, Serédi és szavakkal fordult a pápához:

— Emlékszik-e, Szent Atyám, hogy a háború közepette azt kívánta tőlem, hogy azzal mutassam meg bátorságomat, hogy akkor menjek ki az utcára? Kegyeskedjék megengedni, hogy most ezt visszafordítva azt mondhassam, most viszont Szentséged mutassa meg a bátorságát azzal, hogy a Vatikán börtönéből kimegy az utcára...

Mire XI. Pius egy pillanatnyi gondolkodás után ezt felelte:

— Kedves fiam! Egy kis türelmet kérek és én meg fogom mutatni neked, hogy én innen tényleg kimegyek az utcára is!

Mint tudjuk, XI. Pius szavát állotta. Ő volt az első pápa, aki a Vatikán önkéntes börtönének zárját szétörve, kiment az utcára, de nem egyszerűen, hanem kezében az Oltárszentséggel járta körül a Szent Péter Bazilika óriási terét és ezzel mintegy exorcizálta a világi Rómát... Ennek a fenséges és feledhetetlen jelenetnek e sorok írója szemtanúja volt.

Zsák A. József

Vizsgáznunk kell a kertészeknek

A virág- és konvihakertészek, valamint a gyümölcsfa- és szőlőültetvény-termelőknek március negyedikén Temesváron kell jelentkezniük.

A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy az aradi és aradmegyei kertészeknek március 4-ikén vizsgára kell jelentkezniük Temesváron. A miniszteri rendelet részletesen leírja, hogy ezen a vizsgán minden önálló keresettel bíró kertészek és kertészségdeknek meg kell jelennie. Mondazon kertészek, akik már hat éve önállóak, ugynevezett mestervizsgát tesznek, míg a segédképesítési vizsgát.

A március negyedikén temesvári vizsgán meg kell jelenni minden konvha- és virágkertész, valamint a gyümölcsfaiskolák és szőlőültetvény-termelők

A bíróság megrágalmazása címén három havi fogházra ítélte az aradi törvényszék dr. Ungár Adolfot, a temesvári Magyar Párt volt elnökét

Felzaklatott idegállapotban megszerkesztett beadvány miatt vonta felelősségre a bíróság dr. Ungárt

Az elmúlt két esztendő alatt sokat foglalkoztatta a nyilvánosság az a rágalmazási bűnper, amelyet több temesvári bíró indított Ungár Adolf dr. általános ismert temesvári ügyvéd, az egykori Magyar Párt bányászati tagozatának elnöke ellen. Az ügyben többszöri tárgyalás után az aradi törvényszék első tagozata

ma délben hirdetett ítéletet.

Még 1936-ban történt, hogy a forradalom alatt elkövetett állítólagos gyilkosság címén bűnvádi feljelentést tettek Ungár Adolf dr. ellen a temesvári ügyészség. A bűnvádi feljelentés nyomán a tekintélyes ügyvéd ellen nyomban megindult a vizsgálat és ugyanezkor a temesvári bünygyi hatóságok elrendelték letartóztatását is. A feljelentés, illetve a vizsgálat megállapításai szerint Ungár Adolf dr. mint az osztrák-magyar hadsereg főhadnagya egy hadnagytársával együtt tiztagu különítmény élén 1918. november 6-án behatolt Miscu Vasile öbessenyői gazdálkodó házába és a parasztembert állítólag agyonlövötte. A letartóztatás első napjaiban a súlyosan meggyanúsított ügyvéd a vádtanácschoz beadványt intézett.

Ennek a beadványnak egyes kitételeit a temesvári bírói kar néhány tagja magára nézve sértőnek találta és rágalmazás bűntette címén feljelentést tett Ungár Adolf dr. ellen.

Időközben a forradalmi időkből elkövetett állítólagos büntény szintén foglalkoztatta a különböző hatóságokat, végül is azonban Ungár dr. ellen

a gyilkosság ügyében az eljárást megszüntették.

Amikor a temesvári ügyvédek ezeket a szabadlábba helyezték, illetékességi kifogást emelt a rágalmazási pernek a temesvári törvényszék előtt való árevelés miatt. A felsőbb bíróság annak idején helyt adott a kérelemnek és a tárgyalás lefolytatásával az aradi törvényszéket

bizta meg. Itt az első tagozaton az elmúlt két esztendő alatt számos tárgyalást tartottak. A vádlott dr. Ungár Adolfon kívül, sok tanút is kihallgattak, míg az utolsó tárgyalásra ma délelőtt került sor. A Hanganu—Soicu tanács előtt Ungár Adolf dr. védekezésében többek között elmondotta, hogy letartóztatása után, a vizsgálati fogság első négy napjában szigorított fogság alatt tartották és még

azt sem engedték meg, hogy papírt és íróeszközöket vigyenek be hozzá.

Amikor azután az ötödik napon végül hozzájuthatott ahhoz, hogy beadványát megszerkeszthesse, az előző napok izgalmainak következtében annyira felzaklatott idegállapotban volt, hogy olyan kitételekre ragadtatta el magát, amelyekről ma már természetesen belátja, hogy helytelenek voltak.

Nagyon sajnálja a történeteket és az elmondott körülményekre való tekintettel felmentését kéri.

A perbeszédnek során a vádhatóság képviselőjében Gravu Andrei ügyész beszélt, aki rámutatott arra, hogy Ungár Adolf dr. súlyosan megrágalmazta a temesvári bírói kar néhány tagját, mert a vádtanácschoz benyújtott beadványában azt állította rólok, hogy politikai befolyás alatt állanak. Az ügyész végül is szigorú büntetés kiszabását kérte. A védelem azt ígyekezett kimutatni, hogy Ungár dr. a forradalomkor elkövetett állítólagos büntény miatti vizsgálat során olyan idegállapotha került, amelynek hatása alatt nem tudta megítélni cselekedetének súlyosságát. A bíróság az elhangzott perbeszéd után tanácskozássra vonult vissza. Félórai tanácskozás után Hanganu elnök kihirdette az ítéletet, amely szerint a bíróság

Ungár Adolf dr. temesvári ügyvédet rágalmazás bűntettében büntönsnek találta és ezért 3 havi fogházra és 5000 lei pénzbüntetésre ítélte.

A cseh külügyminiszter bejelentette, hogy megszűnik a kisebbségek elnyomása és Csehország új keretei között békét kíván minden szomszédjával

Prágából jelentik: Chwalkovszki külügyminiszter a nemzeti egység párt szervezőinek és titkárainak értekezletén ismertetőt adott a külpolitikai helyzetről. Kijelentette, hogy a kormány a legjobb tudása és lelkiismerete szerint igyekszik feladatait a müncheni döntés nyomán előállott súlyos helyzetben megoldani. Célunk világos: Fenn akarjuk tartani az állam jelenlegi területét és fenn akarjuk tartani nemzetünk önállóságát. Külpolitikai célunk: gondoskodás a szomszédokhoz való viszony javulásáról.

A kisebbségi kérdés helytelen felfogása és megoldásának halogatója államunk területének egy harmadát és nemzeti vagyónaknak ennél is sokkal nagyobb részét került. Nem folytathatjuk a régi hibákat, nem élhetünk folyton kedvezőtlen viszonyban szomszédainkkal és viszálykodásban kisebbségeinkkel. A kisebbségi kérdés nem tűnt el és nem is fog eltűnni. Irányukban

feltétlen korrektséget és jóindulatu tapintatot kell tanusítani.

Németországgal való jóviszonyunk belpolitikai szükségesség. Ésszerű kompromisszumban való jószándékunkban senki sem kételkedhet. Meg kell bíznanunk minden olyan politikát, amely népünkben fenn akarja tartani azt a hiru reményt, amely szerint lehetőség van a régi időkhöz való visszatérésre. A legkomolyabban kell törekednünk arra is, hogy az ifjúságot más nyelvi polgártársainkkal való együttélésre neveljük.

A kisebbségek nem fognak különleges előnyöket kapni, de nem lesz kevesebb joguk sem, mint nekünk van. Határaink elismerése attól függ, tudjuk-e bebizonyítani, hogy alkalmazkodunk szilárd akarattal a jelenlegi időkhöz és szakítunk a régi módszerekkel, amelyek arra vezettek, hogy a katasztrófa pillanatában barátok nélkül állottunk.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottnak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Autósoknak, közhivatalosoknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

A sajtóról

tartott előadást Sárkány Gábor, a nemzetkisebbségi újságírók egyesületének országos elnöke, a Temes tartománybeli újságíró cég második heti estjén. Az újságírók klubjának teljesen megtelt emeleti termében, ahol jelen voltak polgári és katonai méltóságok, — köztük Dragalina Cornél hadosztályparancsnok, Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértitkár és Praporgescu ezredes-prefektus — urak és hölgyek, Conciatu Iancu cég-elnök üdvözölte a vendégeket, ismertette a heti összekövetelek célját, majd fölkerítte Sárkány Gábor előadásának megtartására. Az előadó előbb román nyelven adta előadásának tartalmát, majd németül beszélt a sajtó és az újságok keletkezéséről és azokról az emberekről, akik az újságot írják. Általános tudása, politikai ismerete, enciklopédikus ember — mondotta — az újságíró és megindokolta, hogy miért kell ennek így lennie. Ismertette az újságíró sokoldalú, agyfesztető munkáját és rámutatott arra, hogy ismereteit állandóan halmozza, szaporítania kell. Végül felvetette az újságíró cég által rendezendő újságírói továbbképző tanfolyamok célját és tantervét. A figyelemmel hallgatott és lelkes tapsal jutalmazott magas előadás után következett az est művészi része. Dr. Bojincáné-Kulcsár Juliska operanékesnő, Banculescu Ion, Velceanu Iosif és Erich Helmud Mayer egy-egy dalát adta elő csengően, gyönyörűen. Hans Mokka baritonékes mesterien dalokat énekelt, amelyeknek Beethoven és Schubert a szerzői. A két énekest igyvesen kísérte zongorán Guggenberger Kornél. A műsor értékes száma volt Miulcerca Constantin bánsági román költő fellépése. Temperamentumosan, érzelmesen szavalta el három legújabb, csillogó költeményét. A közönség mindhárom előadó iránt hálás volt és hangos tapsal mondott nekik köszönetet. Az est után a vendégek sokáig maradtak együtt az újságíróklub földszinti szalonjában.

— AZ ALKOTMÁNY ÉVFORDULÓJA ÜNNEPÉN TELJES MUNKASZÜNET. Most érkezett meg a munkaiügyi felügyelőséghez a minisztériumnak a február 27-i ünnepre vonatkozó rendelkezése. Eszerint hétfőn, február 27-én, az új alkotmány életbelépésének napján, általános munkaszünet lesz. Ezen a napon a közhivatalok szünetelnek, az ipari és kereskedelmi vállalatok nem dolgoznak s az üzletek zárva tartanak.

(—) BREDICEANU MEGHATALMAZOTT MINISZTER NYUGALOMBAN. Brediceanu Caius dr. meghatalmazott minisztert, Románia bécsi, majd helsinki követét a szolgálati korhatár elérése miatt nyugdíjazták. Brediceanu miniszter valószínűleg újból szülővárosában, Lugoson, telepszik le. Brediceanu Caius miniszter különben tegnap Temesvárot tartózkodott és meglátogatta Marta Alexandru dr. királyi helytartót.

— AZ ARCVONAL LEGFELSŐBB BIZOTTSÁGÁNAK TAGJAI GYELGÉSE VENDORÉGI LESZNEK. Bucurestiből jelentik: Február 27-én a királyi palotában az új alkotmány megszavazásának első évfordulója alkalmából rendezendő villásreggeli ünnepségen a Nemzeti Ujjászületés Arcvonal legfelsőbb tanácsának tagjai, akiknek egyenruhában kell megjelenni, kivéve a helytartókat, akiknek székvárosukban kell maradni ezen a napon.

Február 24

Péntek

Mátyás, János

sorsvetéssel választotta meg apostolnak. A hagyomány szerint Palesztinában és Etiópiában tanított. 1815. február 24-én halt meg Fulton Róbert amerikai mechanikus. Számos találmánnyal tette nevét ismeretessé. Ezek között örökre fennmaradtja nevét legfontosabb találmánya, a gőzhajó.

1811. február 24-én halt meg Besseney György költő. Tagja volt már ifjú korában a bécsi királyi testőrségnek. Bécsben kiegészítette fogorvosok tudását, nyelveket és irodalmat tanult. Írt verseket, szindarabokat és elbeszéléseket és sok külföldi munkát fordított magyarrá. Munkásságának nagy értéket nyújt leginkább az, hogy másokat buzdított irodalomra és a nép műveltségének fokozására.

— Háború alatt ledobott, de fel nem robbant bombát találtak Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Erődes háborús „emlékre“ bukkantak a fővárosban, a Stefan cel Mare-út 90. számú épületében. A ház udvarán két munkás ásatási munkálatokat végeztek és ennek során szerdán délelőtt hatalmas légi bombát találtak. A munkások mintegy másfél méternyi mélységre ástak már le, amikor egyikük szerszámja kemény tárgyba ütközött. Eleinte azt hitték, hogy talán évtizedekkel ezelőtt elrejtett kincsre akadtak, azonban csakhamar kiderült, hogy 1 méter hosszú légi bombát találtak. A veszedelmes robbanó fémhengert a világháború alatt valamelyik német repülő dobta le, a bomba azonban nem robbant fel és nem tudni, milyen körülmények között, másfél méter mélységbe került. Huszonegy esztendőig feküdt a földben, anélkül, hogy a ház lakóinak erről sejtelmük lett volna. A nem mindennapi felfedezésről nyomban értesítették a kerületi rendőrséget, amelynek intézkedésére a bombát elszállították, hogy azt szakértőkkel megvizsgáltsák.

Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a dr. Földes-féle Solvo-pirula. Székrekedés, bélrnyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

— A lippai Polgári Dalkör táncestélye. Keddén este a Japán-kávéházban tartotta meg a lippai Polgári Dalkör táncmulatságát, amely kitűnően sikerült. Nagyszámú közönség mulatott a legjobb hangulatban a késő reggeli órákig, elsőrendű zene hangjai mellett táncoltak a párok. A megjelent hölgyek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk: Schultz Ferencné, Szántó Daniélné, Szabó Imréné, Rónai Il, Moravec Ica, Buschmann Lili, Gajdos Kató, Schork Ferencné, Lucaci Coriolánné, Isvan Octavianné, Chambred Györgyné, Greisiger Jenőné, Lakatos Miklósné, Lehmann Andrásné, Szőke Jenőné, Szász Ferencné, Tatai Pálné, Szöllösy Jánosné, Gölcz Adámné, Steinczer Dezsóné, Mátray Lászlóné, Lipotay Kálmán, Schmidt Miklósné, öv. Kosztelny Mártonné, Kézdly Mancsi, Achberger Józsefné és Loli, Ispász Józsefné, Mencz Antalné és Baba, Matyi Nándorné, Löbl Róza, Dippold Jánosné, Bartolomei Jánosné, Forrány Mátyásné, Rosu Floriánné, Sárosi Józsefné, Megyeri Istvánné, Balázs Ferencné, Göncz Ferencné, Gelez Jánosné, Eck Ferencné, Göcz Józsefné, Labasan Moisené, Hatala Bócsi, Ghilescu Luciánné, Viktor Ica, Breier Istvánné, Eck Mariska, Sarbu Gheorghené, Stoicovici Grigorené, Lidolt Károlyné, Zabreczky Mátyásné, Dippold Róza, Ladányi Józsika, Joó Böske, Lemberger Annus, Tauber Margit. A kitűnő rendezésért sok elismerést érdemel Greisiger Jenő, az egyesület kitűnő ügyvezető elnöke.

— KISEBBSÉGI ÚJSÁGÍRÓK BÁLJA BUCURESTIBEN. A Romániai Népkisebbségi Újságírók Egyesülete március 4-én nagy sikerűnek ígérkező bálát rendez Bucurestiben a „Turnverein“ Str. Brezoianu 49 szám alatti helyiségeiben. A bál rendezése már hetek óta fázadzik azon, hogy ez a nagyvonalú mulatság minél tökéletesebb legyen és minden jel arra mutat, hogy Bucurestiben a kisebbségi újságírók első bálja beváltja a hozzáfűzött reményeket. Ezen a bálon nem csak a fővárosban élő kisebbségi társadalom, hanem az ottan éppen megforduló vendégek is résztvesznek, sőt számosan jelentették be bálon való részvételüket olyanok is, akik kifejezetten a bálra utaznak Bucurestibe. A nagyszabású bál védnöke Titeanu Eugen sajtó és propagandaügyi miniszter. Meghívók a titkárságnál kaphatók. (Telefon: 4-63-20).

A csunyaló világ

A Ruskin Társaság bankettel ünnepelte a szépség és evangéliumi szeretet nagy hirdetőjének, John Ruskinnak születési évfordulóját.

J. Howard Whitehouse, a társaság elnöke beszédében kifejtette, hogy a modern világ háttal tartozik Ruskinnak, mint nagy szabadtónak és olyan embernek, aki az egyéniség értékének megbecsülésére törekedett.

— Ruskin az emberi lélek szempontjából különösen értékesnek tartotta a romlatlan természeti tájak szépségét — mondta azután Whitehouse — és rámutatott arra, hogy a modern gyárvárosok csunyasága mennyire árt a természetnek. De ha most élne, borzadva látná a mai csunyaságot. Még brantwoodi otthonának közvetlen környezetét is megromlítja a modern ipar és hozzáértés nélkül való „szépsítés“. Még Ruskin csodálatos szókincse is csödtől mondandó, ha látná, hogy a tavak környezetének meggyógyítását a minden tekintet nélkül vágott széles autóutak...

— SZALONTAI KESZTYÜGYÁROS NYOLCSZÁZEZER LEIES ADÓBÍRSÁGA. Nagyváradról jelentik: Elvi jelentőségű döntést hozott tegnap délelőtt a nagyváradú törvényszék Bragadireanu-Zegreanu tanácsa. A mult év november 7-én történt, hogy dr. Solomon Iosif pénzügyigazgatósági főtisztviselő Csordás László nagyszalontai kesztyű- és inggyárosnál végzett ellenőrzése során forgalmi adó nemfizetése miatt kihágási jegyzőkönyvet vett fel és Csordást 814.406 leire bírságozta. A jegyzőkönyvet jóváhagyta a pénzügyminisztérium is és ennek alapján a pénzügyigazgatóság végrehajtást vezetett Csordás vagyonára. Csordás a bírságolási jegyzőkönyv ellen fellebbezéssel élt a nagyváradú törvényszékhez, ügyvédje dr. Szatmáry Ferenc nagyváradú ügyvéd útján és ezt a fellebbezést tegnap tárgyalta a törvényszék első szekciója. Dr. Szatmáry Ferenc kifejtette a bírság előtt, hogy Csordásék külföldről importált pamutból készítik a kesztyűket és ingeket, már pedig a pamutokért a vámnál kétféle illetéket is fizetnek. Először kilogrammonként fix taxát, aztán érték szerint még hatszázalékos adót is. Ezekben a taxákban pedig bennefoglalják a pamutból előállított áruk forgalmi illetményei is. A bírság rövid tanácskozás után kihirdette elvi jelentőségű döntését, amelyben megsemmisítette a bírságolási jegyzőkönyvet és a céget mentesítette a 814.406 lei bírság alól.

— MEGSZÜNT MAGYARORSZÁGON A NEMZETI EGYSÉG PÁRTJA. Budapestről jelentik: A nemzeti egység pártja szerdán este értekezletet tartott, amelyen megjelentek a kormány tagjai Teleky Pál gróf miniszterelnökkel az élén, további Darányi és Imrédy volt miniszterelnökök. Teleky miniszterelnök bejelentette, hogy az elnöki tanács fontos problémát vitatott meg, amelyet a tanács előtt ő vetett fel. Hangsúlyozta mindenk előtt, hogy a NEM (Nemzeti Egység Pártja) szervezetének párhuzamos (Magyar Élet Mozgalom) szervezetének párhuzamoságát meg kell szüntetni. Miután a két párt célkitűzése teljesen azonos, a pártokat egyesíteni kell. A Nemzeti Egység Pártja, mint olyan megszűnik és egyesül a Magyar Élet Mozgalom pártjával. Az új párt neve a „Magyar Élet“ párt lesz.

Köszvény és csusz fájdalmak rögtön enyhülnek, ha fájó testrészt Diana sósborszesszel be-dörzsöli.

(—) UNITÁRIUSOK TEA-VACSORÁJA. A temesvári unitárius nők és ifjak szombatán, február 25-én este a józsefvárosi Dragalina tér és a Fröb uca sarkán levő Wagner-vendéglőben tea-vacsorát rendeznek, amelyre ismerőseiket szívesen látják vendégül. Az estély célja, hogy a baráti szellem ápolása mellett jóvedelmével gyarapítsa az unitárius egyházközösség templomépítési alapját. Vasárnap, február 26-án délután félőtkor az evangélikus templomban unitárius istentisztelet lesz.

(—) LOPÁS MIATT HAT HÓNAPRA ITÉLTÉK A KARÁNSEBESI TANITÓKÉPZŐ EGYIK VOLT NÖVENDÉKÉT. A karánsebesi állomás rendőrségén több feljelentés érkezett, hogy az állomáson vesztelő vonat utasai közül többenk eltűnt a bőrröndje. A nyomozás során megfigyelték Nicoara Ioan karánsebesi fiatalembert, aki valamikor a karánsebesi tanítóképző növendéke volt, de onnan kicsapott és azóta teljesen elzűllött. Nicoarát előállították a rendőrségben, ahol megmotozása alkalmával vagonnyitók kulcsot találtak. A lakásán tartott házkutatás során pedig sok gyanus eredetű ruha és felszerelés találtak és ezek között olyan ruhanemű is volt, amelyekben a feljelentők felismerték a sajátjukat. A karánsebesi törvényszék Nicoara Ioant egy év börtönre ítélte, de a temesvári ítélőtábla a fiatalembert büntetését hat hónapra leszállította.

(—) Ertekezlet a prefekturán. Praporgescu Gheorghe ezredes-prefektus elnökletével tegnap a prefekturán értekezlet volt, amelyen az egyes szolgálati főnökök, a járási főszolgabírák és a községi jegyzők vettek részt. Az értekezleten különböző közigazgatási kérdésekről volt szó.

— Megjelent az ügyvédi próbaidőre vonatkozó rendelet. Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial február 23-iki száma közli az ügyvédi próbaidő tényleges kitöltésére vonatkozó rendeletet és valamennyi ezzel összefüggő kérdést.

(—) Falusi engedélyek. A királyi helytartóság a falusi táncmulatságok számára szükséges engedélyek megszerzésének könnyítése érdekében rendeletet adott ki. Ennek értelmében a csendőrség, illetve a katonai hatóságok véleményezése alapján az engedélyeket a főszolgabírók adják ki. Az engedélyezett falusi táncmulatságot természetesen a vármegyei prefekturán is be kell jelenteni.

KÉSZ ZÁSZLOK

minden nagyságban és zászoló anyagok legolcsóbban beszerezhető

Dánés és Pollákná

Cégtulajdonos: **Viliam Dánés**

Főüzlet: II. Strada 3 August
Fiók: IV. Strada Ion Bratianu

(—) Munkások kollektív szerződésai. Nándorhegy 6500 fém munkása, akik eddig kollektív szerződés nélkül dolgoztak, mozgalmat indítottak ilyen szerződés létesítése érdekében. Hanes Traian munkafelügyelő február 28-án Nándorhegyre utazik, hogy az ottani vasgyár igazgatóságát és a munkások megbízottai között a meginduló tárgyalásokat vezesse. A resinai bányások kollektív szerződése márciusban lejár és az új szerződésre vonatkozó tárgyalások a jövő héten kezdődnek meg. Bottez Gheorghe munkaügyi vezérfelügyelő személyesen utazik kedden Resicára, hogy a gyár igazgatóságát és a munkások között a közvetítő tárgyalásokat vezesse.

(—) SZÜLETÉSEK. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Adam Ioan, Haas Róbert, Goldgraber Éva, Bohus Mihály.

(—) Az ételmezési céhsoport vezetésének figyelmeztetése. A temesi helytartóság ételmezési céhének vezetősége értesíti tagjait, senkinek nem adott megbízást, hogy csatlakozási aláírások gyűjtése végett felkeressék. A céhsoport még január hó kilencedikén megalakult és mindazok, akik esetleg a céh nevében jelentkeznek, visszaélnék ezen céh nevével.

(—) Adományok. A volt tanítónő és gyermeke részére a Déli Hírlap kiadóhivatalába a következő adományok érkeztek: Betegápoló irgalmasrend 500 lei, Igazgató 200 lei, K. L. 100 lei, N. J. 100 lei, D. A.-né 150 lei. Az adományokat rendeltetési helyére juttatjuk.

Școala șombattól kezdődőleg

— Óriás hidroplán kísérleti útja Kínába. Sanfranciskóból jelentik: A Clipper 18. nevű óriás hidroplán tegnap elindult Kína felé. Ezen a kísérleti repülésen 12 tagú személyzet és 10 szakértő vesz részt.

— Lezuhant saját gépével. Algírából jelentik: Fortul Iny-ból érkezett rádiójelentés szerint báró Foucaucourt pénzügyminiszeri vezérfelügyelő és felesége repülőszerecséltenségre áldozta lett. Saját gépükön a Nilus forrásához igyekeztek, amikor Uniangától háromszáz kilométerre lezuhantak.

— Alkik háromszor buktak az érettségén — megismétlik az osztályt. Bucurestiből jelentik: Azok a tanulók, akik háromszor egymásután jelentkeztek érettségi vizsgára és elbuktak, beíratkozhatnak újból a nyolcadik osztályba anélkül, hogy ismételőknél minősítenék őket. Ha sikerrel végzik el a nyolcadik osztályt — ezúttal most már másodszor — úgy újból háromszor egymásután jelentkezhetnek az érettségén.

Mozik

MŰSOR:

Ma, a nagyböjt első péntekjén a mozikban nincs előadás.

Az egyháztanácsi választásokat áprilisban meg kell tartani

A katolikus püspöki hatóság elrendelte, hogy az alapszabályok értelmében a temesvári egyházmegye összes egyházközségeiben a tanács-választásokat az idén meg kell tartani és a választások napjait április 13-ikát jelelte meg. A három évente esedékes egyháztanácsi választásokat tavaly kellett volna megtartani, de a vi-

szonyokra való tekintettel, püspöki rendeletre, a választások elmaradtak és a régi egyháztanácsok mandátumát egy évre meghosszabbították. Az elmúlt évről elmaradt választásokat ilyen körülmények között az idén megtartják és a temesvári öt egyházközségben szintén megválasztják áprilisban az új tanácsokat.

Megnyílt a kolozsvári vetőmagkiállítás

Mintegy 100 darab arany, ezüst és bronzérmét osztottak ki

Kolozsvárról jelentik: Csütörtök délelőtt nyílt meg Kolozsváron a Katolikus Népszövetség termében az Erdélyi Gazdasági Egyesület vetőmag kiállítása. A kiállítás megnyitónépszerűsége iránt is élénk érdeklődés nyilvánult meg és a nagyszámú közönség soraiban a hatóságok képviselői is jelen voltak, Cristea Vasilescu tábornok, a II. hadtest parancsnokával az élen. Az ünnepséget Török Bálint igazgató megnyitói szavai vezették be, aki előbb román nyelven üdvözölte a hatóságok képviselőit, majd felolvasta Serban földművelésügyi alminiszter táviratát, amelyben sajnálkozását fejezi ki, hogy a kiállítás megnyitóján nem vehet részt. Ezután a Bucurestiben tartózkodó Szász Pál dr. levelét olvasta fel Török Bálint igazgató. Az EGE elnöke levelében meleg sza-

vakkal köszöntötte a megjelenteket. A megnyitói ünnepség után a közönség megtekintette a kiállítást, amely az idén is rendkívül gazdag anyagot ölel fel. Különösen nagy érdeklődést váltott ki az EGE vetőmag szaporító telepei és a dr. Konopy Kálmán, az Erdélyi Gazdasági Egyesület aradmegyei tartoztatónak elnöke által kiállított anyag. A bíráló bizottság összesen, mintegy száz arany, ezüst és bronzérmét osztott ki a kiállítók között. A kiállítók közül Purgly László, dr. Konopy Kálmán, a Nagycsanádi Gazdakört és Mariati Lajost tüntették ki aranyérmével. A díjkiosztás után az Amerika vendéglőben többszázterítékes társaságba következett. A vetőmag kiállítás február 27-ig marad nyitva.

(—) Jégtörő Mátyás. Ma üli meg a kereszténység Mátyás apostol emléknapját. A gazda Mátyás napját kapcsolatba hozza az időjárással. A néphit szerint, ha Mátyás napján hideg és jég van, az megőrök, ha ellenben az idő enyhe, könnyen jöhet még fagy és dér.

(—) HALÁLOZÁSOK. Meghaltak: Nikies Csedomir negyvenhárom éves, Rus Teréz született Pilger hetvenegy éves, Bogyer Erzsébet született Zsivakov hatvanhét éves.

(—) HADIÁRVÁK JELENTKEZÉSE. A város vezetősége felhívja a Temesvárot lakó összes hadiárvaikat, hogy korra és nemre való tekintet nélkül, saját érdekében március 5-ig okvetlenül jelentkezzenek kerületük telekhiróságánál.

(—) Dittrich József nyugalmazott telekkönyvvezető halála. Dittrich József nyugalmazott telekkönyvvezető 85 éves korában meghalt. Nyugalomba vonulása után az egykori Délmagyarországi Gazdasági Bank ingatlanosztályának vezetője lett, az utóbbi években pedig az Egyházmegyei Alapítványi Pénztár telekszakértője volt. Tagja volt az erzsébetvárosi római katolikus egyházközség tanácsának és egyeb. társadalmi működést is kifejtett. Gyászolják özvegye, fiai: Emil földművelő, Aurél bankcélegyző, József főtisztviselő. László aninai plébános, leányai: Ida, Anna, Klára és Márta, valamint unokái. Holttestét ideiglenesen az erzsébetvárosi Hermes-ucca 14. szám alatti gyászházban ravalatozták fel. Temetése felül a családtagok ma határozta meg.

(—) Református istentisztelet Rékáson. Vasárnap délután 3 órakor Rékáson, az elemi iskola épületében református istentisztelet lesz, úrvacsoraosztással.

HARRY PIEL

(—) Az építőmesterek felvétele az almérnöki kamarába. Az ipari munkaadók szindikátusának helyiségében fontos ülést tartott a temesvári építőmesterek, kőműves- és ácsmesterek szakcsoportja. Martin András elnökelt a taggyűlésen, amelyen Gazda József titkár részletesen ismertette az almérnöki és műszaki vezetők kamarájára vonatkozó új törvény intézkedéseit. Kimondották a megjelentek, hogy ezen törvény intézkedései értelmében március hó 31-ig az érdekeltek jogaik elismerése érdekében ezen kamarába való felvételüket fogják kérni. Az erre vonatkozó előmunkálatokat és a kérvények benyújtását a szakcsoport fogja eszközölni. Ennek fogva mindenki a saját érdekében egy héten belül a költségekre szükséges összeget az ipari szindikátusnál fizesse be, mert csak ezek ügyét fogják elvállalni. Vonatkozik ez a vidéki építő- és kőművesmesterekre is, akiket az ipari szindikátus levelezőlapon külön értesít. A szakcsoport vezetősége nyomatékosan felhívja az érdekelteket, hogy a törvény kedvezményeit vegyék figyelembe, mert ellenkező esetben nem lesz szabad tovább dolgozni.

(—) Életűnt gazdálkodó. Lil Nicolae 78 éves nemetszentpéteri gazdálkodó a lakásában felakasztotta magát és mire rátaláltak, már holt volt. Tettét betegsége miatt követte el.

(—) Tűzesetek Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Tegnap két nagyarányú tűz pusztított a fővárosban. Az egyik tűzeset a grozuvesti villamosüzemnél keletkezett a gépteremben. Csak a tűzoltók gyors közbelépése hártotta el a nagyarányúnak ígérkező katasztrófát. A másik tűz az Északi-pályaudvaron egy hibás kémény miatt keletkezett, de itt is idejében közbeléptek a tűzoltók.

(—) Egy amerikai világutazó tragédiája. Jeruzsálemből jelentik: Egy kis motorshajóval három amerikai fiatalember a mult év júniusában világkörüli útra indult. A kis hajó tegnap a palesztinai partok mentén viharba került. Az egyik fiatalember vízbe fulladt, kettőt az arabok megmentettek.

(—) Amikor a kártyás veszt. A krassóme gyei Körpa községben, Untea Gheorghe kocsmájában a mult év október 8-án este izgalmas kártyacsata folyt. Négy gazda, név szerint Suciu Ioan, Suciu Lazar, Bota Zaharia és Trica Ioan huszonegyest játszottak. A játék — így mondja a vádirat — pénzbe ment és Trica állítólag 5000 leit vesztett. Ezen feldühödve, másnap feljelentést tett kártyapartneri ellen. A vizsgálat során reá és a kocsmárosra is kiterjesztették a vádat és így mind az öten a karánsebesi törvényszék elé kerültek. A törvényszék tiltott szerencsejáték miatt a négy gazdát egyenként három hónapi fogságra ítélte, míg a kocsmárost, mert a tiltott szerencsejátékot engedélyezte, egy hónapi fogságbüntetéssel sújtotta. Az ítélet ellen valamennyien fellebbezést jelentettek be és az ítéletábla tegnapi tárgyalásán védoik: Tenchea Ioan dr. és Voicescu Gheorghe dr. ügyvédek újabb tanuk kihallgatását kérték annak a bizonyítására, hogy a játék nem ment pénzre és a feljelentés csak Trica bosszúműve. A tábla elrendelte az újabb tanuk kihallgatását és a tárgyalást elnapolta.

EMBEREK!

ÁLLATOK!

SENZACIÓK!

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLTATA:

Szombaton, február 25-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a 10 Mai utcában levő Blumberg gyógyszerár.

A II. kerületben a Maresal Joffre utcában levő Schul gyógyszerár.

A III. kerületben a Carol uton levő Keller gyógyszerár.

A IV. kerületben a Bratianu utcában levő Diana gyógyszerár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart.

= KÖZGAZDASÁG =

A temesvári kereskedelmi kamara újabb közbenjárása a tévesen felvett bírságolási jegyzőkönyvek megsemmisítése érdekében

Az ország különböző városaiban, mint ismeretes, a pénzügyi gárda közegei bírságolási jegyzőkönyveket vettek fel azon kiskereskedők ellen, akik nem vezették az agrártermékek értékesítéséről szóló törvény által előírt liszt-regisztereket. Ezen bírságolási jegyzőkönyvek nagy része tévedésen alapult, mert a törvény csak azon kereskedőkkel szemben írta elő kötelezően a liszt-regiszterek vezetését,

akiknek lisztforgalma üzletük összes forgalmának 20 százalékát meghaladja, tehát, akik tulajdonképpen lisztkereskedőknek tekinthetők.

Múlt év december végén, mint megirtuk, új törvény jelent meg, amely kiterjesztette a liszt-regiszter vezetésének kötelezettségét a lisztet árusító összes kereskedőkre, tehát a kiskereskedőkre, szatócsokra is. Még ezen törvény megjelenése előtt a temesvári kereskedelmi és iparkamara lépéseket tett a téves bírságolási jegyzőkönyvek megsemmisítése érdekében. Mivel azonban

ez a mozgalom nem járt eredménnyel és mivel éppen az új törvény életbeléptetése igazolja azt a körülményt, hogy a megbírságolt kereskedők a bírságolás időpontjában még nem voltak kötelesek liszt-regisztereket vezetni, ennél fogva

a temesvári kamara most újól közbenjár és nyomatékosan kérte a kereskedelmi és iparkamarák országos szövetségét, hogy teljes erkölcsi súlyával eszközölje ki az új törvény életbeléptetése előtt felvett bírságolási jegyzőkönyvek megsemmisítését.

Ez a lépés már azért is indokolt, mert a legtöbb esetben kisegisztenciáról van szó, akik részére a fellebbezés útja már csak azért is nehéz, mert a legtöbb esetben tizezer lelt kitevő bírságról volt szó, amely összeget fellebbezésnél előzetesen letétbe kell helyezni. A bírságnak ez a tekintélyes összege pedig a kiskereskedőknél forgó tőkéjük jelentékeny részét jelenti és így egzisztenciájukban komolyan veszélyeztetni.

Március 15-én vizsgáznak a tőzsdei ügynökök

Két idegen nyelven kell beszélni a jelölteknek. — Csak jogot vagy kereskedelmi főiskolát végeztek lehetnek tőzsdei alkuszok

Ismeretes, hogy a múlt év december 5-én megjelent módosítás a tőzsdetörvényt megszigorította abban a tekintetben, hogy a hivatalos tőzsdén közvetítőknél meghatározott képesítéssel kell rendelkezniük. Mindazok, akik valamely tőzsde mellett, mint közvetítők akarnak működni, március 11-ig okmányaikkal felszerelt kérvényt kell a Ministerul Economie Nationale (57. szoba) benyújtani és ezenkívül március 13-án írásbeli, március 15-én és 16-án szóbeli vizsgát kell tenniük. A kérvényhez a következő okmányok mellékelendők: a) 25 évet meghaladó élet-

kort, b.) katonai szolgálatot igazoló okmány, c.) hat kereskedő igazolása arról, hogy az illető jó hírnévnek örvend, d.) jogvégtelenség, vagy kereskedelmi főiskolai végzettség, e.) öt éves kereskedői gyakorlatot igazoló okmány. A szóbeli vizsgára csak azok bocsáttatnak, akik az írásbelin megfelelnek és ezek tartoznak a kereskedelmi kapcsolatos tantárgyakból vizsgálni. A tőzsdei ügynököktől (közvetítőktől) megkövetelik, hogy a román nyelven kívül még két nyelven beszéljenek.

Konfliktus a feloszlátott nagyváradi Kereskedelmi Csarnok felszámolása körül

A törvényszék dönt, hogy a Kereskedelmi Kamarát vagy a felszámoló bizottságot illeti-e a felszámolás joga? — Lemondott a felszámoló bizottság elnöke

Nagyváradról jelentik: Ismeretes, hogy a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok kormányrendelettel történt feloszlata után a törvényszék likvidáló bizottságot nevezett ki. A bizottság tagjai Zănescu Andrei, a Banca Nationala igazgatója, Jurea és Bocu ügyvédek voltak. Közben azonban egy újképzett törvényrendelet jelent meg, amelynek alapján a minisztertanács határozatban mondta ki, hogy a feloszlátott Csarnok vagyona a váradi Kereskedelmi és Iparkamara szállt át, de annak jövedelmét csakis a tönkrement kereskedők felszámolására lehet fordítani.

Az újabb minisztertanácsi határozat alapján a Kereskedelmi és Iparkamara vezetősége felszólította a likvidáló bizottságot, hogy működését tekintse befejezettnek és a Csarnokot adja át a Kamarának.

A likvidáló bizottság tagjai erre a felszólításra azt a választ adták, hogy ők a megbízást a törvényszéktől kapták és azt csak a törvényszék vonhatja vissza. A likvidáló bizottság ügyvéd tagjainak véleményét nem osztotta a bizottság elnöke, Zănescu Andrei, aki mint a Kereskedelmi és Iparkamara kormánybiztosa, maga is azon a véleményen volt, hogy a Kamarának a Csarnokot aktívával és passzívával együtt kell átvennie. Ezért Zănescu Andrei bejelentette a törvényszéknek a likvidáló bizottságban viselt tagságáról való lemondását, mindaddig azonban, amíg a törvényszék nem dönt a lemondás elfogadásáról, illetve utódja kinevezéséről, továbbra is résztvesz a bizottság munkájában.

A Kereskedelmi és Iparkamara vezetősége a konfliktust a törvényszék elé vitte. Beadványt intéztek a törvényszék főelnökehez, hogy mentse fel a megbízatásuk alól és a törvényszék adja át a Csarnokot annak minden vagyonával

együtt a Kereskedelmi és Iparkamarának.

A beadvány ügyében szombatban zárt ülésen ugynevezett „camera de consiliu“-ban dönt a törvényszék. A Csarnok által fenntartott iskolák sorsáról csak azután történik intézkedés, ha az Iparkamara átveszi a vagyont.

(=) A ládák forgalmi adója. Egyes lapokban olyan hír jelent meg, amely szerint a ládák forgalmi adóját a pénzügyminisztérium lényegesen mérsékelte. A hír ilyen formában nem felel meg a valóságnak, mert — mint mértékadó helyről közlik — a pénzügyminisztérium egészen más természetű intézkedéseket léptetett életbe a ládák készítésével kapcsolatban. Ez a rendelkezés ugyanis kizárólag olyan vállalatokra vonatkozik, amelyek fűrésztelepeikön saját maguk állítják elő a ládák készítésére szolgáló deszkát és ezekből a deszkákból egyuttal ládákat is gyártanak. Ebben az esetben a pénzügyminisztérium a ládák rendes forgalmi adóján kívül a közbeeső gyártmány gyanánt szolgáló deszka forgalmi adóját is meghatározta, amely külön forgalmi adó másfél-két százalékig terjed és a kész ládaárú értéke után számítandó.

— Az importengedélyek lejárta. A szabadforgalmi devizák forgalmát könnyíti meg a Banca Nationala újabb rendelkezése, amely szerint az importengedélyek érvényességét annak az exportnak az effektualásától kell számítani, amelynek ellenértékét képezi a diszponibilis deviza. Tehát bár a szabadforgalmi devizákat az engedéllyel bíró bankok közvetlen bocsátják ki, követik a K. (kompenzációs) osztály rendszerét. Ha a megfelelő idő alatt nem használják fel a kérdéses import devizát, úgy az importengedély elveszti hatályát, a devizát pedig a Banca Nationala hivatalos pénz-kurzuson (38 százalékos felárral) veszi át.

Uj közlekedésügyi politikát honosít meg Ghelmegeanu miniszter

Az elmúlt hét végén történt meg Bucures-tiben ünnepélyes keretek között a szállítási és díjszabási legfelsőbb tanács ünnepélyes beiktatása. Ez alkalommal Ghelmegeanu Mihail közlekedésügyi miniszter részletes és alapos tájékoztatót adott a közlekedés új politikájáról.

A miniszter nagy érdeklődést keltett beszédének lényege az volt, hogy a régi, az államnak kárt okozó dillettáns politiká helyett az ország technikai terveit is az új rendszer egészséges szellemében kívánják megvalósítani. A közlekedés-ügy politikáját is más alapokra kívánják helyezni. Ez más szóval annyit jelent, hogy a jövőben nem fordulhat elő, olyan hallatlan eset, hogy X. képviselő közbejárására a vasutvonalat Y. helység mellett vezetik el, mert a képviselő ur birtoka „véletlenül” éppen ott található. Többé nem fogunk találkozni megkezdett vasutvonalakkal, amelyek valamely mocsárban vesznek el, például csak azért, mert a kormány közben megbukott és az utód megbosszulni akarván elődöt, nem fejezi be annak megkezdett művét. Ghelmegeanu miniszter új közlekedési politikát teremtett. Ez a politika mentes a személyi érdekektől és éppen ezért valamennyi polgár szolgálja. A jövőben ezen a téren is csupán a tartományok szükségletei jöhetnek tekintetbe és nem mint ezelőtt, valamelyik befentes politikus közbenjárása.

„A szállítási hálózatot úgy kell kibővíteni — mondotta beszédében a közlekedésügyi miniszter, — hogy a lehető legjobb összeköttetés legyen megvalósítható a termelési központok és az ország elosztó központjai között. Ezenkívül nagy súlyt kell helyezni arra is, hogy az utasok a lehető leggyorsabban közlekedhessenek és a román összeköttetés a legalkalmasabb módon kapcsolódhassék bele a nemzetközi vasúti hálózatba”.

Ez a néhány szó csak egyik része, egyik követelménye az új közlekedési politikának. Ez a politika minden bizonnyal a közlekedésben is új járszületést jelent majd.

(=) A szállító jegyek felbélyegzése. A temesvári Kereskedők Egyesülete ismételtén figyelmzett az érdekelt vállalatokat, hogy az áru-átadásokról kiállított szállító jegyeket (Lieferschein), úgy kincstári bélyeggel, mint repülőbélyeggel kötelesek ellátni abban az esetben, ha a szállító jegy egyik példányát az átvéő aláírta. Ezen szállító jegyek a leszállított áru értéke után a nyugtabélyeg fokozata szerint bélyegzendők fel.

— Korrupciós ügyek. A földművelési miniszter 18.078 számú rendelete szerint a korrupciós ügyeket a mezőgazdák csak akkor hozhatnak be, ha az országban nem kapható. Ettől eltekintve a cukorgyárak hozhatnak be répacmagot azon célból, hogy a gazdák közt ki-osszák, de ezeket előbb felülvizsgálják minősítés szempontjából. Ami a belföldi magvak termelését illeti, ahhoz előzetes engedélyt kell elnyerni. Az engedély iránti kérvényhez csatolni kell a bevetendő terület leírását, a magvak minőségét. Ha egy termelési engedéllyel bíró cég egy birtokost biz meg a magvak termelésével, úgy az utóbbinak nem kell külön engedélyt kérnie.

— Kétszeresre emelkedett az angol repülőgépipar termelése. Az alsóház egyik legutóbbi ülésén Mander munkáspárti képviselő felemlítette, hogy a német birodalom repülőgéppárjai a múlt évben 500, míg Anglia csak 250 repülőgépet gyártott. Chamberlain miniszterelnök kijelentette, hogy az adatok meghaladtak, mert Anglia kétszeresre fokozta aviatikai iparának teljesítő képességét.

Árfolyamok, gabonaárak

CSÜTÖRTÖK, FEBRUÁR 23.

A hivatalos devizaárfolyamok a következők: (az első szám a vétel, a másik az eladást jelenti). Hollandár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, landi forint 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is befoglalatik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.60—27, német márka 38—39, feár nélkül.

A bányai gabonapiacra a buza irányzata csendes és a tengeri irányzata lanya. Megfelelő kereslet hiányában a piac üzletlenségre. A piaci árak a következők: temesi buza 410, torontáli buza 420, tengeri 325, korpa 300, zab 430, takarmányárpa 330, tavaszi árpa 380, muharmag 330, napraforgómag 370, tökmag 710, kismalmi liszt a 30/70-es beosztásbanól 740, nagymalmi liszt 750 lei százkilónként.

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai szilárdabbak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki: Palesztinai font, 30 százalékos szabadkvóta 1800—1840, angol font, 30 százalékos szabadkvóta 1780—1790, angol font, 20 százalékos kvóta 1400—1450, angol font, 40 százalékos kvóta 1130—1135, holland forint, 30 százalékos szabadkvóta 202—204, dollár, 30 százalékos szabadkvóta 360—365, svájci frank, 30 százalékos kvóta 78—80, francia frank, 30 százalékos szabadkvóta 9.20—9.40, belgas (kliring) 62, belgas, 15 százalékos 64, svéd korona, 30 százalékos kvóta 84.

— Csak a posta jogosult helyben leveleket szétosztani. A PTT (postahivatalok) hirdetés és reklám tarifája a Monitorul Oficial 1939 február 15-én kelt 38. számában lett közzétéve. Ezen tarifára értelmében saját reklámoknak a csomagolásra (borítékokra, postacsomagokra, stb.) való nyomtatása, csak a PTT kereskedelmi igazgatóságának engedélye alapján történhetik, a tarifában előírt díjak lefizetése mellett. A vignetták, melyek nem tartalmazzak más reklámokat, mint a vállalatok letett védjegyét, a boríték, vagy más küldemények hátlapjára ragaszthatók, minden díj lefizetése nélkül. Ugyancsak a Monitorul Oficial 1939. február 15-én kelt 38. számában jelent meg a PTT-nek, a posta monopólióját képező tárgyak magánosok általi széthordásának tarifája is, mely csak a PTT igazgatóságának külön engedélye alapján van megengedve.

SPORTSEMÉNYEK
Sajtópalota várja az olimpiai játékokra érkező külföldi ujságírókat

Az olimpia kezdete rohamléptekkel közeledik! Az előkészületek ugyanilyen iramban viszont már ebben az évben befejeződnek. A kis Finnország csodát művelt. Néhány hónapja, hogy a tokiói lemondás után megkapta az olimpia rendezését és néhány hónap múlva már a főpróbát is megtartják! Erről mondtott most nagyon érdekes részleteket a finn olimpiai bizottság sajtófőnöke.

— Az olimpiai stadion készen áll, az új tribünök is rövidesen elkészülnek. Augusztusban nagy nemzetközi versenyekkel megtartjuk az olimpia főpróbáját. „Kis olimpia” lesz ez, ahol az eredményhirdető táblákat, az elektromos időmérő berendezéseket, a telefonokat és minden technikai berendezést, éppennyug működtetünk majd, mint az olimpián.

— Milyen nyelven történik az eredményhirdetés? — kérdezték az ujságírók a sajtófőnököt.

— Miután a finn nyelvet kevesen ismerik, az eredményhirdetés francia nyelven történik.

Egyébként a hangosbeszélőt nagyon keveset szívaltatjuk meg. Csak a legszükségesebb esetekben.

Ez újítás lesz Berlinnel szemben, ahol tudvalevően a versenyeket is zavarva nagyon sokat beszélt a hangosbeszélő.

— A mi jelszavunk: a sportszempon, mindenekelőtt. Helsinkiben a látványosság nem mulhatja felül a sportot.

— A sajtó számára milyen intézkedéseket tettek?

— A nemzetközi sajtó munkasait a legjobb körülmények között akarjuk ellátni. Helsinkii központjában, a központi pályaudvarral szemben többemeletes épületet emeltünk. Ez lesz a sajtó „főhadiszállása”. Nyolcszáz szoba áll az ujságírók rendelkezésére. Valamennyi telefonnal ellátva. Az ujságírók szobájukból közvetlenül lapjukkal kaphatnak összeköttetést! Az ujságírók azonnali telefon, táviró és postai összeköttetést kapnak. Külön vendéglőjük, fodraszuk és társalgó termük lesz az ujságíróknak.

Sporthírek mindenfelől

Öfelsége választávirata a labdarugószövetség üdvözlő táviratára. A labdarugó szövetség a közgyűlés alkalmából üdvözlő táviratot küldött Öfelségének, amelyre az uralkodó a következő táviratban válaszolt: — Köszönöm a román labdarugók hódolatteljes üdvözlését. Carol R.

Sony Niculescu — a karmester. A Juventus vezetősége három hónapra felfüggesztette S. Niculescu válogatott játékosát azért, mert szerződése ellenére este 9 óran tul is kávéházakban és mulatóhelyeken zenél, ami erősen befolyásolja jó testi állapotát, illetve állóképességét. Niculescunak saját zenekara van, melyben ő a karmester. A játékosnak most választania kell a karmesteri pálcá és a futball között.

Junius 11-én kerül lebonyolításra Bucurestiben a román—olasz válogatott labdarugómérkőzés. Az olasz futballszövetség táviratban jelentette, hogy elfogadja a meghívást a junius 11-én Bucurestiben rendezendő válogatott mérkőzésre.

Román versenyzők a klagenfurti siugróversenyeken. A klagenfurti siugróversenyekre, két romániai versenyzőt is meghívtak a németek. A szövetség két fiatal és tehetséges brassói siugró, Hausleitnert és Schmutzert küldte ki Klagenfurtba, akik ott aránylag jól szerepeltek. A 45 versenyző közül Schmutzler 38—40—45 méteres ugrásaival 19-ik, Hausleitner pedig 32—36—39 méteres ugrásaival 28-ik lett — A két tehetséges versenyzőt a németek a viláchi versenyre is meghívták, pár napra pedig siiskolába utalták őket.

GYILKOSSÁG
A MOZIBAN

27

A Déli Hírlap eredeti regénye.
Írta: Félegyházi András

Ülányvomas tites.

Késő délután volt. Alexandre még egy kicsit lepihent, este pedig átöltözött és ment a szállodába. Amikor búcsúszóul megcsókolta Marriannet, kijelentette:

— Ma este kezdem meg az ostromot.

XII.

A szálloda előkelő tánctermében már gyülekeztek a vendégek. A köröskörül álló asztalok mellé sorra telepakáltak fényes estélyi ruhákba öltözött hölgyek és urak. A pincérek hada szolgálatkészen sürgött-forgott.

A jazzband fehér frakkba öltözött zenészei már nagyban játszották a divatos táncokat és egyes párck már ott keringtek a terem közepén a hatalmas csillár alatt, amey váltakozva zuditotta rájuk a szírványvívő színeknek gazdag kékéit.

Alexandre Limoujel frakkosan, lakkosan, frissen beretvélva, diszkrét parfümtől illatosan ott állott a zenekar köze ében egy oszlop mellett. Ugy állott, mint a pók a hálóban, amikor prédára les.

A szemplilája hirtelen megrebbent.

Abban a pillanatban jelent meg a terem bejárójában a foyerből jövet madame Yvonne d'Hiver.

Tündéri estélyi ruha volt rajta. Ékszerzei megszire csillogtak a fényzőzömben. Arca, alakja, lassu járása fenséges volt.

— Olyan mint akár egy császárnő, — gondolta Limoujel önkéntelenül.

Madame d'Hiver mértőszagosan tartott a számára fentartott asztalhoz és mielőtt leült, a karján hozott hermelingallért a szék karjára helyezte. Leült és körülnézett, mintha a vendégeket vizsgálná. Kutató pillantása azonban Limoujelt kereste. A férfi megérezte ezt, előlépett az oszlop mellől és ez asszonyhoz sietett.

— Bon soir, madame, — köszönt és meghajolt.

— Bon soir, mon ami, — felelte az asszony.

Helyet mutatott az asztal mellett álló második székre, amelyet a figyelmes pincérek, akik ezt a kettőt már az első estétől kezdve figyelték, odahelyeztek.

Az estéjük most is úgy telt el, mint máskor. Együtt vacsoráztak, pezsgőt ittak, táncoltak és sokat beszéltek. A férfi bókákat mondott, az asszony pedig szívesen hallgatta azokat. Madame Yvonne d'Hiveret mámor fogta el, aminek azonban nem egyedül a pezsgő volt az oka.

Határozottan felszett neki a fiatalember.

Ejféli után, amikor eljött az idő, amelyben az asszony rendszerint távozni szokott a táncteremből, hogy felmenjen a szobájába, kérte udvaróját:

— Szíveskedjék a pincéért hívni, hogy fizessek.

Legnagyobb meglepetésére ezt a választ kapta:

— Madame, bárha sajnálom, hogy társaságát ismét nélkülözni kell holnapig, a pincéért azért szívesen hívom, azonban nem engedhetem meg, hogy ön fizessen.

— Miért — csodálkozott az asszony — nem akarja ezt megengedni? Hiszen természetes, hogy én fizetek. Eddig is úgy volt.

— Igen, madame, eddig így volt, de most már azt akarom, hogy legyen vége a komédiának.

Madame d'Hiver nem értette a dolgot. Elképedt.

— Mit mond? Talán nem akar többé velem táncolni? Talán meguntta társaságomat?

Limoujel kissé lehajította a fejét, úgy válaszolt:

Hangjában ijedelem rezgett.

— Sohases tudnám őnt megenni, madame. Hanem az igazat megvalva eddig komédiáztam önnel.

— Hogyan?

— Ugy, hogy nem vagyok az, akinek megismert. Nem vagyok hivatásos táncos, aki pénzért táncol hölgyekkel.

— Hát akkor kicsoda? Micsoda?

— Gyönnöm kell önnek, madame. Kérem, hallgasson meg türelemmel.

— Hallgatom. Beszéljen.

Alexandre Limoujel mellényzsebébe nyúlt, előszedte csillogó monokliját, a szemére illesztette, majd leszedte és azian zavartan játszadozott vele. Szakadozottan beszélt, mint olyan ember, aki olyan körülmények közé jutott, amikor önmagát kell letelepnie. Ugy tett, mint az olyan valaki, aki kénytelen valamit bevallani, amit pedig szeretett volna titokban tartani.

— Madame, mit mondtam, nem vagyok az, akinek engem megismert. A nevem azonban valódi. Nem használtam álnevet, művésznevet. Csillatom régi nemesi család. Az őseim leginkább földbirtokok voltak, de kikérültek közülük főpapok és magasarangu katonatisztek is. En magam is földbirtokos vagyok. Marianne nővéremmel együtt van birtokom Páris közelében. Azonban nem magam gazdálkodom, bárha a közelség miatt gyakorta kijárok a birtokra, hanem annak vezetését egy Jolier nevű intézőre bízom, aki nagyon derék szakember. Nyáron szoktam rendszerint néhány hetet a birtokon levő régi kastélyunkban tölteni. Más-különbön Párisban van állandó lakásom. Kedvenc fogalkozásom az irodalom és már több kötet versem és néhány regényem jelent meg. Mostanában új regényem dolgozom. A regény tárgya az előkelő szállodák tánctermében játszódik. Nagy szerep jut a regényben a gigolóknak, azoknak a jó megjelenésű fiatalembereknek, akiknek az a foglalkozásuk, hogy pénzért visznek táncba olyan hölgyeket, akik társaság nélkül jönnek ide és nincsen férfiismeretségük. Hogy jobban ismerhessem meg ezeknek a fiuknak az életét, magam is beállottam közejük. Természetesen sem a szálloda vezetői, sem pedig a hivatásos gigolók még csak nem is sajtik, hogy a gigolók vagyok. Ezt különböző okokból nem mondhattam meg nekik és pedig legfőképpen azért, mert akkor ez a tanulmányi próbálkozásom nem sikerült volna úgy, ahogy akartam. Nem gondoltam azonban, hogy majd idevetődik Lyonból egy asszony, aki előtt nem tudok titkolózni és akinek meg kell vallanom az igazságot. A lyoni asszony előtt nem akarom továbbra is játszani szerepemet. Madame, bocsásson meg, de nem akarok ön előtt továbbra is megfizethető táncosnak látszani.

(Folytatása következik.)

A temesvári magyarság a következő helyeken jelentkezik a Nemzeti Ujjászűletés Frontjába és a Magyar Népközösségbe való felvételre:

A BELVÁROSBAN:

Erdélyi Gazdasági Egyet, Lonovics-ucca 8. d. u. 6-9-ig.
Katólikus Népszövetség, Cosbuc ucca 9. d. e. 8-12-ig, d. u. 6-9-ig.
Páll György dr. ügyvédi irodája, Unirii-tér 8., d. e. 9-12, d. u. 4-6.

A GYÁRVAROSBAN:

Csáky-vendéglő (Strand-telep) reggel 8-tól este 9-ig.
Kánya Gyula, Bontila ucca 7., déli 1-3.
Petőfi-csárda 6-9.
Seethaler-vendéglő, reggel 8-tól este 9-ig.
Tóth Sándor Moise Nicoara-u. 16., este 8-9-ig.
Tóth Sándor (Mercantil) Traian-tér 1., d. e. 7-1, d. u. 3-9.

AZ ERZSEBETVÁROSBAN:

Breuer-vendéglő, Memorandului-u. 67., d. e. 10-1, d. u. 5-8.
Fuchs-vendéglő 10-1, 4-7.
Földessy Sára vendéglője, Odobescu és Romulus uccák sarkán, d. e. 10-1-ig, d. u. 5-8.
Kiefer (Novotny) vendéglő, 10-1, 5-8.
László Aron, Glad-u. 1., reggel 8-tól este 8-ig.
Nuber-vendéglő este 6-9.
Református paróchia 10-1, 5-8.
Sárga rigó vendéglő este 5-8.
Vannik-vendéglő, Bul. Carol-Brancoveanu ucca sarok, 10-1, 4-7.

A JÓZSEFVÁROSBAN:

Bacsó Béla, Budai Deleanu-u. 31. d. u. 1-5-ig.
Balási Pál, I. C. Bratianu-u. 45., este 6-9.
Fehér Hajó vendéglő reggel 8-tól este 9-ig.
Gulyás Pál (Gelu-u. 42.) este 6-9-ig.
Pál László dohánytözsége, Bul. Carol reggel 8-tól este 8-ig.
Tapavicsky Tibor, Fröbl-u. 36., d. u. 1-5.

A MEHALÁBAN:

Bodnár-vendéglő reggel 8-tól este 9-ig.
Dóczy Árpád, Rónac, reggel 8-tól este 9-ig.
Schneider-vendéglő, reggel 8-tól este 9-ig.
Szlávik-vendéglő reggel 8-tól este 9-ig.

Rádió

PÉNTEK, FEBRUÁR 24.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, háztartási tanácsok, orvos tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Krónika. 19.15: Orgonahangverseny. 20: Prof. Nicolae Iorga előadása. 20.20: Sabina Niculescu hárfázik. 20.40: Énekhangverseny. 21.05: Wagner: Parsifal című operájának közvetítése. 22.15: Hírek, sport. 22.30: Hanglemezek. 23: Hírek külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána: Étrend, közlemények. 11.20: Az iskolai tulterhelés. Felolvasás. 11.45: A légzőszerv öregedése. Felolvasás. 1.10: Lakatos Tóni és Lakatos Misi cigányzenekara. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Szalonzene. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Diákfőléra. 5.45: Hírek. 6.10: Ötórás tea Willy Fritschnél. Hangfelvétel. 6.50: Sportközlemények. 7: Hanglemezek. 8: Észterország. Előadás. 8.30: Verdi: A végzet hatalma című operájának közvetítése. 9.55: Külügyi negyedóra. 11: Hírek, időjárásjelentés. 11.55: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12.15: Magyar Imre és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.30: Gyorsirótanfolyam. 8: Alma Hablitz észter dalokat énekel. 8.30: Egy elkésett római alfamférfi. Felolvasás. 9: Hírek. 9.20: Hanglemezek. 10.40: Időjárásjelentés.

Belgrád. 19.15: Lemezek. 21: Hangverseny. 22: Hangjelenet. 23.15: Lemezek.
Bécs. 20.10: Balett-lemezek. 21.40: Zenekari hangverseny. 23.30: Hegedű- és zongoraszonáta.

Milánó. 20.20: Lemezek. 21.30: Könnyű- és tánczene. 22: Szimfonikus hangverseny.

Prága. 19: Lemezek. 19.30: Könnyű zene. 22.10: Szimfonikus hangverseny. 23.20: Lemezek.

Varsó. 20: A rádiózenekar. 22: Ének. 22.15: Szimfonikus hangverseny. 23.45: Lemezek.

SZOMBAT, FEBRUÁR 25.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, háztartási tanácsok, orvos tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny.

14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 17: Országórora. 18.15: A „Munka és jókedély” órája. 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: Demostene Botez előadása. Utána: Costică Dumitrescu zenekara. 20.10: Prof. Th. Capidan előadása. 20.30: Szalonzene. 21: Rádióposta. 21.15: A hangverseny folytatása. 22: Hírek, sport. 22.15: Táncclemezek. 23: Hírek. 23.15: Sandu Marcu zenekara. 23.45: Hírek külföldre francia, olasz és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.15: Ifjusági rádió. 11.45: Mit nézzünk meg? 1.10: Eberhardt Kató zongorázik. 1.45: Hírek. 2: Hanglemezek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Mesedélután. 5.45: 6.10: Budai György és cigányzenekara. 7: Műszaki tanácsadó. 7.15: Szalonzene. 8: Rádió a rádióról. 8.45: Éjjel egy rövidhullámú amatőrnél. Hangfelvétel. 9.15: „Cigányfantázia”. Rádió-ábránd. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11: Hanglemezek. 11.45: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 12: Miletin Géza jazz-hármasa. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7: Budai György és cigányzenekara. 7.15: A világ városai: London. Előadás. 8.20: Mezőgazdasági főléra. 9: Hírek. 9.20: Hanglemezek.

Bécs. 19.15: Hangverseny dalokkal. 20.45: Siverzenyek. 21.10: Zongorajáték. 22: Rádió-bál. 23.30: Táncest.

Belgrád. 19.15: Lemezek. 21: Népdalok. 21.50: Közvetítés Budapestről. 22.35: Lemezek.

Milánó. 20.20: Fuvószene. 21.30: Lemezek. 22: Operaelőadás, utána tánczene.

Prága. 20: Zenekari hangverseny. 20.25: Gyermekkar. 23.20: Lemezek.

Varsó. 20.15: Zene. 22: A rádiózenekar hangversenye. 24.15: Lemezek.

DÉLI HIRLAP
automata telefonszáma: 28-10.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés nem közzelhető. Házasság szavankint öt leu. minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Tamás-traffic, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-traffic, Piata Traian (szerb templom mellett). Grósz-traffic, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-traffic, Piata Lahovari. IV. kerület: March-traffic, Piata Kütt. — Nógrády-traffic, (Tivoli mellett) — Olariu-traffic, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-traffic, Bul. Carol 54. — Ga góczy-traffic, Strada Bratianu 15/a. Telefon 7-13.

Házasság

Férjhez menne 25 éves csinosnak mondott úrleány, szép kelengyével és valamennyi készpénzzel. Olyan kimonóitán úriemberek írjanak, akik biztos egzisztenciával bírnak. „Miénk a tavasz” jeligére a kiadóba. 802

Állást keres

Ügyes, fiatal szorgalmas házmesterpár házmesteri állást keres, lehetőleg belvárosi bérházban. Cím a kiadóban. 802

Irodalásasszony kezdő állást keres. Cím a kiadóban. 804

Lakás

Háromszobás modern lakás kiadó. III. Str. Coroana de Otel 10. 723

Modern lakás balkonnal három uccai szobából álló, május 1-re kiadó. I. Str. Lonovics 2. III. emelet. Közlebbbit a házmesternél. 720

Adás-vétel

Modern, masszív ebédlő, kaukázusi diófából patefon és két ruhafogas állvány jutányosan eladó. Fratelia X. ucca 5. 713

Konyhabűtör, jókarban lévő olcsón eladó II. Str. Petre Tegle 2. II. em. Radocsay. 801

Fűszerüzlet II. kerület központjában más elfoglaltság miatt eladó. Érdeklődni II. Piata Traian 2. 722

Kis családi házat vennék 100-150 ezer lejig. Címetek „Kézpénz” jeligére a kiadóba kérek. 803

Festet hálószobabűtör megvételre kerestetik. Címetek „Schleiflakk” jeligére a kiadóba kérem. 800

1939. ÉVI LIPCSEI TAVASZI VÁSÁR

Kezdet: március 5.

Minden felv. lágosítást megad a

LEIPZIGER MESSAMT

LEIPZIG - Németország

és

Angerbauer Jenő tb. képviselő, Timișoara, I. Strada Gen. Praporgescu 2. — Telefon: 25-36.

60% utazási kedvezmény az összes német vasúti vonalakon

Tavaszi fűző- és melltartó ujdonságok legszebb kivitelben és legolcsóbban
Rosenbaum Zelma fűzőszalonban kaphatók
TIMIȘOARA | Bulv. I. G. Duca 3 | em. Telefon 43 63

SILHOUETTE